

ANUL XVI NR. 39 (643) — 23 septembrie 1967

flacăra

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Printre personalitățile marcante ale artei muzicale contemporane sosite la București în ultimele zile ale festivalului se află celebrul dirijor Zubin Mehta (în fotografie).

SCURT COLOCVIU CU OISTRAH

Deși în urmă a rămas o zi de lucru încărcată — repetiții, audiții, întâlniri — și deși mai ține să-l asculte negreșit pe Brahms în interpretarea amicalului și nu mai puțin ilustrului său coleg Isaac Stern, Oistrah primește să acorde câteva minute cititorilor «Flacării».

— Opinii despre festival? — spune David Feodorovici, voind, parcă, să preîntâmpine prima întrebare. Sînt, așa putea spune, un veteran al festivalurilor enesciene. Și de data aceasta sînt cum nu se poate mai satisfăcut că pot participa la această interesantă întâlnire muzicală. E un veritabil festival al stelelor. Nu fac ierarhizarea celor prezenți la București, dar un lucru e nelindoielnic: atît soliștii cît și formațiile autohtone și străine reprezintă valori certe pe firmamentul muzical mondial.

Ce pot spune despre concurs? Ca și edițiile precedente, cea de acum a constituit un bun prilej de afirmare a unor talente care, dacă vor persevera, vor avea șanse să se alăture aștrilor deja cunoscuți din galaxia muzicală. Asta pentru că adineauri am vorbit de stele. Nu sînt însă numai muzician, ci și pedagog. Și nu o dată mi-a fost dat să înlînesc tineri muzicieri pe deplin înzestrați dar care, din pricina unei emotivități excesive, își pierd cumpătul cînd se pomenesec în fața unui juriu. Trebuie negreșit să ne gîndim și la ei. De aceea mi-aș îngădui să sugerez explorarea și folosirea, eventual paralel cu concursurile, și a altor căi de promovare a tinerilor dotați cu autentice însușiri muzicale.

— Ce intenții aveți pentru actualul sezon muzical?

— Deși, oficial, despre unele din planurile mele ar trebui să vorbesc la viitor, în fapt ele sînt deja o realitate. Vorbind astfel mă refer la Concertul nr. 2 pentru vioară de Șostakovici, pe care marele și bunul meu prieten mi-a făcut cîntec de a mi-l dedica, la fel ca și pe primul. Concertul e programat pentru 26 septem-

brie dar l-am și interpretat, ca să spun așa, în avanpremieră. Concertul este mai puțin simfonic ca primul, el concentrîndu-se pe partitura viorii, orchestrei revenindu-i, în esență, rolul de a acompania solistul. De altfel activitatea mea în viitorul apropiat se va desfășura în bună parte («în zodia lui Șostakovici», el în dublul rol de compozitor și pianist. Vom interpreta alături de violoncelistul Rostropovici și soprana Galina Visnevskaia, în octombrie, un ciclu de șapte romante pe versurile poetului rus A. Blok.

Și pentru că ne aflăm la un Festival Enescu, țin să adaug în mod special că în preocupările mele se înscrie aprofundarea partiturii Sonatelor a II-a și a III-a ale lui George Enescu. De asemenea, mă interesează și creația lui Pascal Bentolu.

Desigur, nu voi neglija nici activitatea dirijorală. Cam atît! Și un salut din toată inima minunatului public din București.

Interviu realizat de
M. GOROVITĂ

George Enescu
George Enescu
George Enescu
George Enescu

O ȘCOALĂ A CELOR MAI AUTENTICE EMOȚII

A IV-a ediție a Festivalului «George Enescu» s-a încheiat prin decernarea premiilor pentru cîștigătorii prestigiosului concurs trienal și prin concertul laureaților. Sînt mulți artiști tineri, pe toate meridianele globului, care se mîndresc azi cu laurii atribuiți la București de juriul alcătuit din autorități mondiale ale muzicii. Numărul acelor care au apărut în diversele și mereu bogatele manifestări ale festivalului este și mai mare.

Ca în legendara întrecere a cîntăreților de pe Wartburg, ei au fost atrași în primul rînd de mirajul artei și al personalității enesciene, în al doilea rînd de receptivitatea remarcabilă a publicului românesc. «Sala vibrează, plină la zonele simțirilor delicate, iată ce am observat dirijînd la București», ne spunea Zubin Mehta după ultimul concert al Orchestrei filarmonice din Los Angeles. «Muzica are foarte mulți prieteni sinceri în România», a remarcat maestrul David Oistrah într-o pauză a recitalului său. Violonista franceză Claire Bernard mărturisea că se simte la București, unde a fost laureata unuia din concursurile anterioare, «acasă!»

Aprecierile asupra bogăției, varietății și calității mișcării muzicale românești au fost pe cît de numeroase pe atît de încurajatoare pentru artiștii și ansamblurile noastre. Dirijorul american Antal Dorati a afirmat că orchestra Filarmonicii de stat «George Enescu» este una dintre cele mai bune din cîte a condus pe continent, pentru ca violonistul Isaac Stern să-și mărturisească deplina satisfacție de a fi colaborat cu un ansamblu atît de disciplinat și de vaste posibilități expresive ca Orchestra simfonică a Radio-televiziunii.

De o prețuire deosebită s-au bucurat în rîndurile muzicienilor străini, oaspeții ai festivalului, lucrările compozitorilor noștri mai tineri. Dumitru Capoianu, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Carmen Petra-Basacopol, Doru Popovici, Adrian Rațiu, Cornel Țăranu și Anatol Vieru au întrunit, prin diversitatea personalității lor estetice și a procedeeilor de limbaj folosite, sufragiile artiștilor-interpreți și ale criticilor de peste hotare. În același timp, Ion Dumitrescu,

Ludovic Feldman, Mihail Jora, Sigismund Toduță și Zeno Vancea au dat o imagine sugestivă despre preocupările necurmat novatoare ale măștrilor aparținînd generației a-junse mai de mult la maturizare.

Peste toate a stăruit marele suflu de artă și umanitate generoasă al lui George Enescu. Lucrările sale au găsit accente adnci și răscolitoare în interpretarea dirijorilor sau a orchestrelor străine, ca în admirabila tălmăcire, plină de vibrație lirică și de o înaltă poezie spiritualizată a *Rapsodiei nr 2*, de către Zubin Mehta cu Filarmonica din Los Angeles, sau în autentică emoție și confesiunea dogoritoare a *Suitei a II-a* dirijată de Antal Dorati.

Nicăieri n-a fost mai prezent spiritul enescian aspirînd neîncetat spre absolut ca în cele două reprezentări ale tragediei sale lirice *Oedip* pe scena Teatrului de operă și balet. Valoarea ei constă în marea-i putere de fecundație și de proiecție în viitor a ceea ce poate și trebuie să devină în deceniile următoare muzica românească.

— *Sînt locuri unde muzica se bucură de-un prestigiu mai mare decît al oricăreia dintre celelalte arte* — și-a luat rămas bun de la noi pianistul american André Watts. *Bucureștiul este unul din aceste locuri în care artistul își dă îndată seama că publicul e legat de muzică printr-o afinitate profundă, ceea ce sporește elanul interpretului și împrumută Festivalului «George Enescu» o valoare cum puține festivaluri de acest fel au...*

Festivalul de la București a fost, după cum se vede, și în acest an, o școală darnică a celor mai autentice emoții pe care le pot cunoaște iubitorii muzicii și, în același timp, o reafirmare a credinței noastre în misiunea de înaltă responsabilitate a artei în contemporaneitate.

George SBĂRCEA

LA CÎRȚISOARA

Badea Cîrțan, pe numele său adevărat Gheorghe Cîrțan, a trăit — între anii 1849 și 1911 — în comuna Cîrțisoara, raionul Făgăraș.

Cunoscut luptător pentru eliberarea națională a românilor din Transilvania, el a participat — ca voluntar — în războiul pentru independență din 1877 și, autodidact, a muncit pentru ridicarea nivelului cultural al țărănilor, răspîndind la sate cartea românească.

Pentru a vedea Columna lui Traian și a culege date despre originea latină a poporului român, a călătorit pe jos, din oraș în oraș, din sat în sat, pînă la Roma.

În amintirea lui, în Cîrțisoara se va deschide în curînd o casă memorială.

Sute de cărți, volume pe care oameni de știință și istorici ca Vasile Pârvan, Nicolae Iorga și alții i le-au dat cu dedicații, au fost adunate cu grijă pentru a fi expuse aici. Cărțile lui Badea Cîrțan — sau cărțile care au fost oferite de el — stampe și alte obiecte, vor face parte de asemenea din inventarul noii case memoriale.

Lucrările de amenajare se vor încheia în cursul lunii septembrie.

R. RODA

DESPRE NASTURI...

Micile peripeții ale cumpărătorului le provoacă uneori și nasturii. Aventura începe o dată cu confecționarea unui costum, a unei rochii, a unei cămăși, cînd încercînd să armonizezi culoarea confecției cu dimensiunea, forma, nuanța nasturilor, alergînd de la o mercerie la alta. Penurie de nasturi? Da și nu. Dacă a existat într-adevăr o asemenea penurie, ea a luat sfîrșit. Noua fabrică de nasturi din Capitală, care a intrat în probe tehnologice în aceste zile va produce în final 4 200 000 groși pe an (1 gros are 12 duzini, ceea ce înseamnă 144 bucăți) sau, ca să facem un joc de cifre: 605 000 000 bucăți pe an sau 2 000 000 pe zi! N-o să insistăm asupra materiilor prime folosite, asupra tehnologiei sau a modernului utilaj cu care este

inzestrată fabrica. Mai interesant este să arătăm că se vor produce circa 120 de modele (forme geometrice), care se vor face în circa 80 nuanțe de culori și în circa 10 mărimi (diametru); pe scurt, fabrica este gata să livreze 96 000 de feluri de nasturi! Sînd de vorbă cu inginerul șef, tov. Carol Rumbach, el a sugerat înființarea unui magazin de prezentare al fabricii, unde cei interesați ar putea comanda unicate în exclusivitate. Fabrica e gata să îndeplinească orice pretenție. De asemenea, în magazinele de confecții să existe tonete cu sortimente de nasturi, ca cei care doresc să și-i schimbe, după gust, să aibă posibilitatea s-o facă. E o propunere!

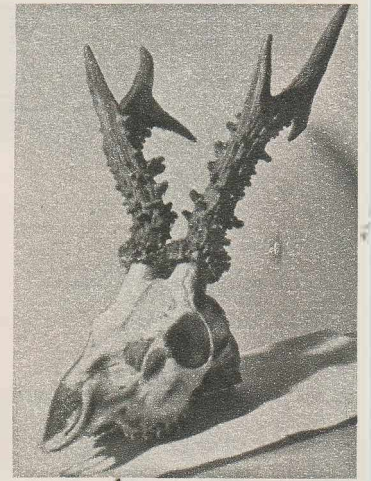
I. CORIBAN

TROFEE VÎNĂTOREȘTI

Între 22 septembrie și 5 octombrie, la Novi Sad, în Iugoslavia, s-a deschis o mare expoziție internațională de vînătoare și pescuit la care participă și țara noastră. Exponatele românești ocupă o suprafață de 500 mp, în două pavilioane. În Pavilionul națiunilor sînt prezentate cele mai valoroase trofee de cerb, căprior, capră neagră și mistreț, precum și cranii de urs, iup, ris și pisică sălbatică. În total sînt expuse 280 trofee ale vînătorilor și filialelor din România. În cel de-al doilea pavilion sînt expuse blănurii de lup, urs, ris și pisică sălbatică, precum și o serie de elemente care oglindesc dezvoltarea vînătorului în țara noastră și activitatea de cercetare științifică pentru ocrotirea și proliferarea vînătorului.

În cadrul acestui pavilion, O.N.T. a organizat un sector turistic în care prezintă din frumusețile patriei noastre, legate mai ales de activitatea cinegetică și de pescuit sportiv

I. FICIU

Trofeu de căprior evaluat la 152,56 puncte, ceea ce echivalează cu o medalie de aur în concursurile internaționale.

TELEGRAMME DE ȘANTIER

Un eveniment important a avut loc zilele acestea la Uzina de aluminiu de la Slatina. Aici constructorii au început lucrările pentru a treia etapă de dezvoltare a uzinei, care va adăuga la capacitățile din prima și a doua etapă de construcție alte 25 000 tone aluminiu, ajungînd ca la încheierea acestor lucrări uzina să producă 75 000 tone aluminiu anual.

De la Deva am primit vestea că la centrala termoelectrică a început turnarea fundațiilor coșului de fum necesar primelor două grupuri electrotrogene de cîte 200 megawați. Coșul va avea un diametru la bază de 36 m și o înălțime de 220 m, situîndu-se din acest punct de vedere pe primul loc în țară și printre cele mai mari din Europa. La construcția acestuia se

RAȚIONALIZAREA TIMPULUI DE MUNCĂ AL CONDUCĂTORILOR DIN ÎNTRINDERI

de conf. univ. C. PINTILIE

va folosi cunoscuta metodă de turnare în cofraje glisante acționate hidraulic și alte soluții care vor scurta durata lucrărilor și vor duce la micșorarea cheltuielilor de execuție.

Multe din obiectivele aflate în construcție pe acest șantier sînt în avans față de grafic cu 1-2 luni. În 8 luni din acest an colectivul șantierului a executat un volum de lucrări care întrece cu 5,5 milioane lei prevederile din plan.

De pe marile șantiere ale cîmpului nu vin mereu vești despre succesele obținute de constructori. Acestea se referă la Combinatul siderurgic din Galați, unde primul furnal de 1 700 mc ce se construiește aici (fotografia de sus) a atins zilele trecute cota finală de înălțime — 71,7 m. Pînă la sfîrșitul acestui an furnalul va fi terminat și dat în exploatare. Capacitatea gigantului de la Galați este de 1 075 000 tone fontă pe an, fiind cel mai mare construit pînă acum în țară.

Tot la acest mare obiectiv constructorii au început montajul agregatelor de încărcare a furnalului și a mecanismelor din hala trollilor se montează conducta de gaz și se finalizează ultimele anexe.

I. AGAPI

IASI: SE RESTAUREAZĂ VECHILE PALATE DOMNEȘTI

«Amice, îi scriu dintr-o ruină care odinioară a fost palat domnesc...»

Fraza de mai sus face parte dintr-o scrisoare pe care Alecu Russo a adresat-o în 1842 prietenului său Vasile Alecsandri cu scopul de a-i atrage atenția asupra stării jalnice în care se găsește unul din importante vestigii ale lașului: mănăstirea fortificată Cetățuia, cu palatul ei domnesc, construită de Gh. Duca în cea de-a doua parte a domniei lui (1668-1672). Scrisoarea respectivă devenise cunoscută cu 32 de ani mai tîrziu cînd Alecsandri o publică în «Columna lui Traian» (nr. 1 din 1874). Ea a devenit însă deosebit de valoroasă abia acum. Și iată de ce: în 1964 Direcția monumentelor

istorice a luat inițiativa de a restaura ansamblul arhitectonic de pe Dealul Cetățuia (șef de proiect: arhitect Nicolae Diaconu) aflat în scopul conservării unui monument important legat de vechea istorie a lașului, cât și prezentării arhitecturii moldovenești din secolul XVII.

În cadrul acestui ansamblu se află, așa cum am spus mai sus, și palatul domnesc, ruinat și complet denaturat de restaurări și transformări anterioare. Dacă celelalte obiective istorice de la Cetățuia (biserica, zidurile de împrejmuire, o construcție egumenică cu o admirabilă sală gotică, turnurile etc.) pot fi restaurate pe baza studiilor arhitecților și a cercetărilor arheologice, în schimb palatul domnesc este refăcut așa cum era la început numai pe baza scrișorii adresate de Alecu Russo lui Alecsandri. El l-a descris aflat de fidel încît parcă ar fi prevăzut că va fi nevoie de acest lucru.

Lucrările de restaurare ale palatului domnesc sînt în curs și se speră că pînă la sfîrșitul anului viitor vor fi terminate.

...Pe altă înălțime din împrejurimile lașului se găsesc vestigii istorice mai vechi cu un secol decît cele ale Cetățuiei. E vorba de Galata, tot minăstire fortificată (cu biserică, turnuri și casă domnească), ridicată în secolul XVI de Petru Șchiopu. Războaiele, invaziile și cutremurele au ruinat-o. Biserica și turnurile au fost restaurate de curînd. Acum începe restaurarea casei domnești, una din puținele clădiri de arhitectură civilă moldovenească care s-a păstrat oarecum întreaga timp de aproape jumătate de mileniu. În prealabil arheologii au făcut cercetările lor. Cu acest prilej s-au descoperit la Galata, în mormîntul Mariei, una din soțiile lui Petru Șchiopu, podoabe de preț (cercei venețieni, inele etc.) care au fost predate Muzeului de istorie a Moldovei pentru a fi expuse.

...Peste un an, doi, cînd lucrările de restaurare de la Cetățuia și Galata vor fi complet terminate, aceste locuri vor avea darul să atragă numeroși turiști. Oaspeții vor găsi aici nu numai multă istorie dar și locuri de unde privirea lor va cuprinde cel mai bine admirabila panoramă a lașului de azi.

B. SURU

UN NAȘ FĂRĂ FANTEZIE

Închipuiți-vă ce s-ar întîmpla într-o familie unde sînt cinci băieți pe care nașul i-ar boteza pe toți Ion. Mama ar vorbi cu ei în felul acesta: «Mănîncă, Ion întîi; culcă-te, Ion al doilea; ieși la joacă, Ion al treilea». Nu se întîmplă așa, pentru că părinții au suficientă fantezie atunci cînd se petrece evenimentul botezului.

Există însă un naș, de altfel mare și cumsecade, care de multă vreme se dovedește a avea o fantezie săracă. La botez el a zis așa: str. Cîmpului (Popești-Leordeni), str. Cîmpului (Dudu-Militari), str. Cîmpului (Colentina), str. Cîmpului (Cățelu), str. Cîmpului (Chitila), str. Cîmpului (Berceni). Și a mai zis nașul: cinci străzi din București să se numească Zorile, iar alte cinci să poarte denumirea... Cimitirului. Patru străzi și o piață să aibă numele lui Ilie Pintilie, iar alte cinci cel al lui I.C. Frimu. Și așa mai departe. E drept, Bucureștiul e mare, și nu-i mare lucru dacă mai multe străzi poartă același nume. Nașul a mers însă mai departe. A dat același nume unor străzi din același raion. În raionul 23 August două străzi au același nume: Meiului. Și, din păcate, exemplele se pot înmulți.

Nașule (Sfatul Popular al Capitalei), ni se încurcă al dracului corespondența. Nu te supăra, dar îți facem următoarea propunere: ia-ți niscaiva colaboratori și botează străzile cu nume diferite și frumoase. Zău, nașule, e cazul!

S. MINIȘAN

Nimeni nu mai contestă acum că, într-o lume în plină prefacere, de la conducerea unei întreprinderi moderne se așteaptă idei noi și eficiente, fără de care nu există evoluție, nu există progres. Ne referim la idei motivate de necesitățile reale și posibile de realizat, idei de la care se pornește în stabilirea obiectivelor generale ale dezvoltării întreprinderii și în alegerea soluțiilor tehnice și organizatorice care să asigure sporuri continui de productivitate și rentabilitate. Fabricarea an de an a acelorași produse cu aceleași tehnologii și metode de organizare, obținerea acelorași niveluri de productivitate și rentabilitate dovedesc o conducere conservatoare, prizonieră a unor idei învechite. În astfel de condiții nu poate fi vorba de progres, producția bate pasul pe loc, totul intră într-un proces de rutină. Viitorul unor astfel de întreprinderi este sumbru în condițiile în care în jurul lor totul este supus schimbărilor și perfecționărilor, situație în care se găsește acum lumea noastră modernă.

Ideile noi și mai ales cele bune nu vin însă de la sine, nu vin la comandă. Ele sînt rodul unei gândiri perseverente, a unor studii și cercetări laborioase spre un scop bine precizat și toate acestea cer timp. Timpul de muncă al unui conducător, ca al oricărui salariat, este însă limitat. Pentru a îndeplini funcția lui specifică, partea cea mai mare din acest timp trebuie să fie folosită pentru rezolvarea problemelor de creație privind viitorul întreprinderii. Datorită acestui imperativ, se impune mai mult ca oricînd raționalizarea timpului de muncă al conducerii întreprinderii.

Prin poziția ce o ocupă, orice conducător intră în contact cu mulți oameni. Dar orice contact înseamnă un timp consumat cu folos sau fără, și în cele mai multe cazuri ultimul are o pondere mare. A te feri de cei ce-ți risipesc timpul cu tactul necesar și a-i căuta pe cei ce te ajută să-l câștigi este o cale, și nu de mică importanță, pe care un bun conducător trebuie s-o aibă mereu în vedere.

Un conducător de întreprindere nu trebuie să uite nici un moment că, oricît ar fi de înzestrat, oricîtă bunăvoință ar avea, îi va fi imposibil să se ocupe de unul singur și în mod satisfăcător de toate problemele conducerii. Tocmai aceasta este una din cele mai frecvente și mai grave greșeli pe care o fac unii dintre conducătorii întreprinderilor noastre. Încercarea de a aplica principiul «că un lucru este întotdeauna mai bine făcut de tine însuși» este imposibil de realizat. Cunoșc cazul unui eminent inginer șef al unei mari uzine din Capitală care a încercat o asemenea «experiență». Cum era de așteptat, efortul făcut cu mult peste normal și peste programul său de lucru s-a soldat în cele din urmă doar cu o accentuată oboseală fizică și un grav surmenaj intelectual. O conducere eficientă într-o întreprindere modernă în care se pun multiple probleme complexe are, prin forța lucrurilor, un caracter colectiv. Conducătorul trebuie să se bazeze pe colaboratorii săi, fiecare din ei efectuînd o parte din sarcinile și funcțiile conducerii. Delegarea de atribuții, îndeosebi cele executive, unor colaboratori capabili să le îndeplinească este o practică folosită în întreprinderile din țările dezvoltate. Adeseori se afirmă, ba în glumă, ba în serios, despre un conducător modern că el își exercită sarcinile prin alții. Procedînd însă așa se obține un dublu efect pozitiv: cei cărora li se delegă unele din funcțiile conducerii fac «pe viu» cea mai bună școală de conducere, puținându-se cunoaște calitățile lor reale, iar conducătorul se poate ocupa mai mult de viitorul întreprinderii.

A câștiga timp este desigur mult, dar totuși insuficient; timpul dobîndit trebuie să fie bine folosit.

Este necesar de amintit că faza creației în munca unui conducător este de circa 4 ore pe zi și deci el trebuie să-și împartă timpul astfel încît să poată folosi eficient aceste ore printr-o pregătire minuțioasă și o selecție riguroasă a problemelor cu adevărat esențiale pe care trebuie să le rezolve. Aceasta impune o ierarhie după ponderea și urgența lor, după nivelul la care se poate și trebuie găsită soluția, conducătorului rămîndu-i numai problemele de bază. Desprinderea esențialului din ansamblul unei activități dinamice, ca și limita cunoașterii detaliilor unei probleme reprezintă de multe ori o sarcină dificilă a căreia conducerea trebuie să-și acorde o mare atenție, deoarece numai în acest fel se poate stabili centrul de greutate al preocupărilor, precum și punctele slabe ale activității întreprinderii, care de regulă reprezintă locurile unde ponderea cheltuielilor bănești este mare în comparație cu alte întreprinderi.

Raționalizarea timpului de lucru al conducătorilor din întreprinderi este o problemă care se pune, după cum spuneam, pe prim plan în toate țările dezvoltate ale lumii. La primul congres ținut la Hamburg pe această temă (1963) s-a arătat, pe baza unor cercetări foarte precise, că numai 30% din munca unui mare număr de conducători din întreprinderile Europei occidentale se referea la funcția lor specifică de studiere și prevedere a viitorului, ceea ce explica în bună măsură rămînea lor în urmă față de întreprinderile americane. În S.U.A. utilizarea rațională a timpului de lucru este unul din cei mai importanți factori de creștere a eficienței și capacității competitive a întreprinderilor. La multe din acestea în birourile de conducere se văd astfel de lozinci: «Thieck» (gîndește) sau «Nu te preocupa de problemele pe care le poate rezolva altcineva».

Este demn de reținut modul cum este utilizat timpul de muncă al conducătorilor într-o mare întreprindere americană în care preocuparea pentru viitorul întreprinderii este la un nivel ridicat.⁴⁾

% din timpul de muncă consumat pentru:

Rangul conducătorilor	Pregătirea activității de perspectivă	Lucrări care nu pot fi executate de subalterni	Lucrări cu conducători de rang superior	Lucrări cu angajați de rang inferior
Presedinte și conducătorul întreprinderii	30	25	20	25
Conducător, șefi de servicii	25	20	30	25
Șef de secții	20	15	20	45
Maiștri	15	15	15	55

Ca orice activitate, și aceea a conducătorilor din întreprinderi trebuie să se desfășoare după un plan sau grafic. Realizarea planului depinde în mare măsură de voința conducătorului și de autocontrolul activității lui. Din cînd în cînd se impune ca el însuși să-și facă fotografia zilnică a folosirii timpului de muncă, notîndu-și amănunțit activitatea desfășurată oră de oră și minut de minut. Astfel el va putea constata în ce măsură se ocupă de problemele de bază, de viitorul întreprinderii. O asemenea analiză îl va stimula să-și folosească mai rațional timpul de muncă.

Cele arătate mai sus sînt departe de a epuiza metodele de raționalizare a muncii conducătorilor din întreprinderi. Alte aspecte ale acestei probleme se vor analiza cu un nou prilej.

⁴⁾ Moore Franklin C. Management Organization and Practice — Harper and Row, New York, 1964.

ECONOMICE

escală de 24 de ore
în portul Constanța

VAPC

Cargoul «Galați» în zilele escalei la Constanța.

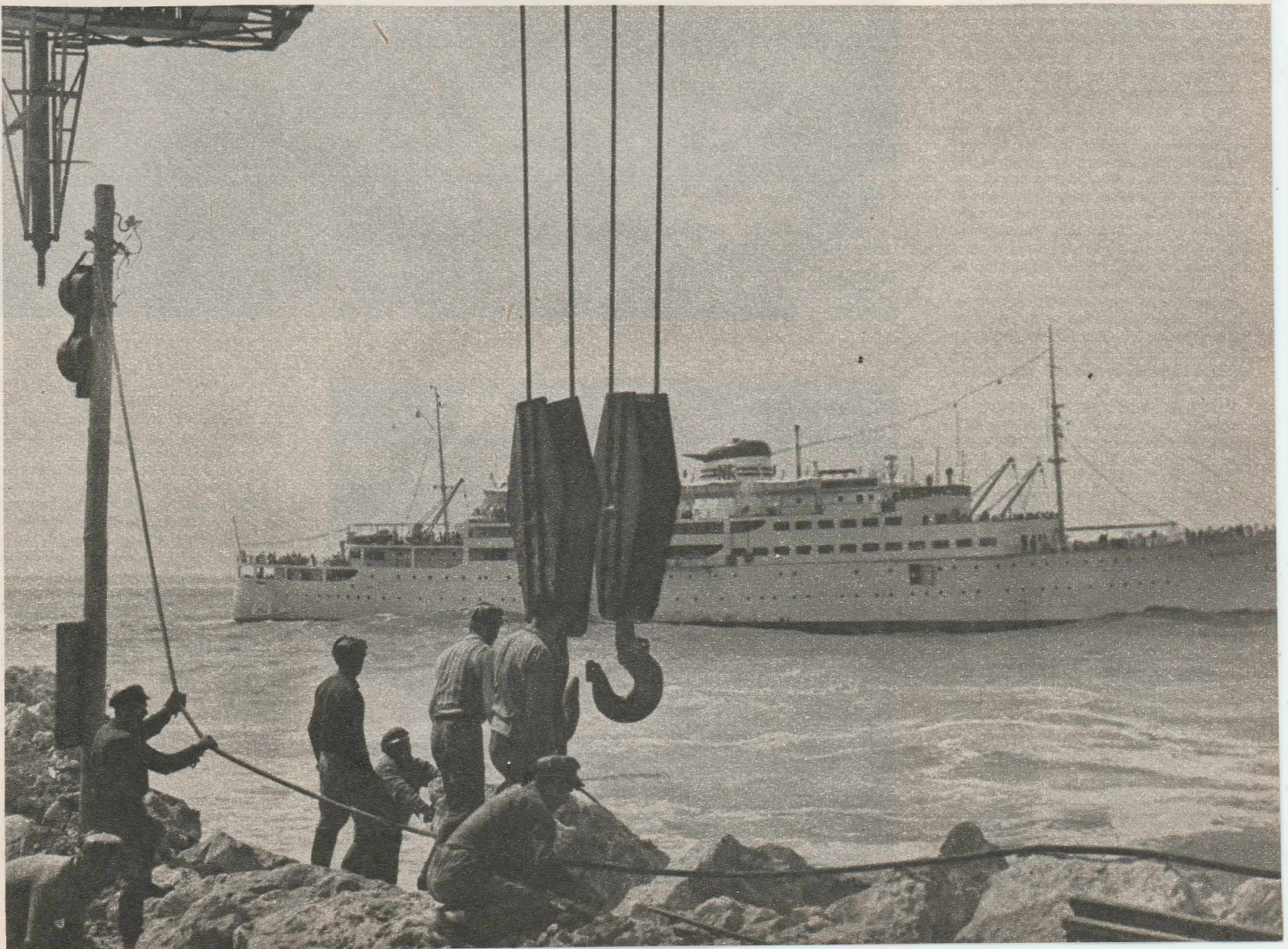
VAPOARE VIN, VAPPOARE PLEACĂ...

Reportaj de F. URSEANU
Fotografii de Traian PROSAN

lăta-ne pe cheiurile primului nostru port maritim. Vapoarele vin, acostează, încarcă sau descarcă și pleacă. Un cargou italian, «Bucicin», încarcă 10 000 tone de ciment românesc; alături de el, două nave descarcă minereu și iută. Alt vas ia pe bord, pe lângă altele, și câteva zeci de tractoare ultimul tip, fabricate la Brașov. La câțiva pași, un panamez (cu echipaj italian), «Spika», încarcă excavatoare, rulouri-compresoare fabricate la Brăila și, ca supliment, o sondă de foraj și o instalație de intervenție la sonde, realizate de «1 Mai» din Ploiești. Două nave de-ale noastre, «Galați» și «Pitești», sînt încărcate cu fel de fel de produse, din care nu lipsesc nici sticlăria, nici plăcile fibrolemnoase și nici chiar dulcea miere de albine. Altul, «Moldova», descarcă bumbac. Acostează pe rînd la chei vase franceze, germane, sovietice, engleze, japoneze, chineze, egiptene, olandeze — nave din toată lumea. Alături de ele, bineînțeles, vasele flotei noastre comerciale. Ce mai transportă toți acești mari cărauși ai apelor? Camioane «Bucegi» construite la Brașov sau covoare plușate țesute la Cisnădie (japonezii le solicită mereu), geamuri pentru New York sau berbeci pentru Africa. Se încarcă aluminiu românesc cu destinația Rotterdam, Anvers sau Londra; lemn de rezonanță pentru viitoare viori și violoncele, instalații petroliere, utilaje industriale și chiar faimosul salam de Sibiu. Ce oglindește toată această activitate? Intensificarea legăturilor noastre comerciale internaționale. Mărfurile care ne sosesc azi cu vapoarele — ne informează ing. Nicolae Zeicu, directorul Direcției de navigație maritimă

(Continuare în pag. 6)

«Transilvania» salută din mers în-
tîlnirea cu țarmul Constanței.

Constanța — provin din porturile a 50 de țări; cele pe care le exportăm ajung în porturile a peste 40 de țări. În 1966 — adaugă d-sa — în portul Constanța a fost manipulată o cantitate de 8 500 000 tone mărfuri, iar anul acesta, în cele 8 luni cîte au trecut, s-a și realizat aproape 80% din traficul de mărfuri prevăzut pentru 12 luni...

VAPOARELE N-AU TIMP SĂ AȘTEPTE!

Pentru ca lucrurile să meargă bine într-un port — spun specialiștii — sînt necesare în esență două condiții: Primo: portul să fie bine utilat; secundo: să se lucreze operativ. În ce privește utilajul portului Constanța nimeni nu se poate plînge: 65 de macarale manevrează cu brațe de oțel pe aproape toată întinderea celor peste 30 de dane. «Gigant» — o macara plutitoare — poate purta de ici-colo orice greutate. Numai să nu treacă de 100 000 kg. Un frate mai tânăr al «Gigantului», «Titan», poate trece de pe uscat pe vas, sau invers, și fără prea mari eforturi o locomotivă. (Subliniem cu acest prilej că în urmă cu două decenii portul nu era mecanizat decît în proporție de 5%. Restul de 95% al «mecanizării» reprezenta umărul hamalului, căruța și gloaba care o trăgea. Azi nu numai că nimic nu se mai duce în cîrcă, dar tot ce era muncă manuală a fost înlocuit cu macarale, zeci de autostivuitoare, auto-tractoare, remorci, mașini de încărcat pe bandă etc.)

Cum se vede deci, portul a ajuns la un grad de mecanizare avansată. Totuși, fără o operativitate înaltă în activitatea de încărcare și descărcare a navelor treaba în port nu poate progresa. Și iată de ce: armatorii au interes — și acest lucru îl știe azi toată lumea — ca vapoarele lor să stea cît mai puțin în porturi. N-au timp de pierdut. Navele trebuie să circule. De aceea ei — armatorii — plătesc portului chiar și o «primă» (așa-numitul «despacht») ori de cîte ori se reduce timpul de staționare a vaselor lor. Se întîmplă însă și invers: portul plătește penalizări armatorului (așa-numitele «contrastalii») atunci cînd provoacă întîrzieri. În trecut — nu chiar prea de mult — la Constanța s-au plătit «contrastalii» serioase, ceea ce a determinat deschiderea unei adevărate bătălii pentru evitarea unor asemenea situații. După cît ni s-a spus, în ultima vreme s-au obținut unele succese în această direcție și, ca o consecință firească, timpul mediu de staționare a navelor sub încărcare a scăzut cu 15,6%. Pentru îmbunătățirea pe mai departe a situației s-a organizat (experimental, deocamdată), printre altele, munca în port pe ture: una ziua, alta noaptea la lumina reflectoarelor. Se pare că primele rezultate sînt promițătoare. Lucrîndu-se timp de nouă zile la încărcarea a 135 de vapoare românești și străine, după sistemul turelor, s-a realizat manipularea a 85 357 tone mărfuri peste prevederile planificate, ceea ce, bineînțeles, a adus portului și un «despacht» substanțial. Dacă lucrurile vor merge așa și de-acum înainte, va fi, desigur, bine. Dacă nu, portul va plăti din nou faimoasele «contrastalii».

Așadar, oameni din port, nu uitați: navele n-au timp să aștepte!...

O VESTE INTERESANTĂ: PRIMUL PETROLIER ROMÂNESC DE 36 000 TONE

Vizita noastră la Constanța a coincis cu sosirea aici, în portul de obîrșie al flotei maritime românești, a unei vești care bucură lumea marinărească: în curînd se va ridica pavilionul național pe catargul unui mare vas românesc. E vorba de «Oltenia», petrolier cu o capacitate de 36 000 tone, a cărui construcție s-a terminat de curînd la șantierele «Hitaki» din Japonia. Va fi cea mai mare navă românească înregistrată pînă acum în portul Constanța. Și nu-i singura veste bună în acest domeniu de activitate: tot în Japonia s-a terminat și

construcția ultimei din cele opt nave de 25 000 tone comandate de țara noastră, mineralierul «Maramureș». După ce, bineînțeles, va fi recepționat, mineralierul va porni în cursă.

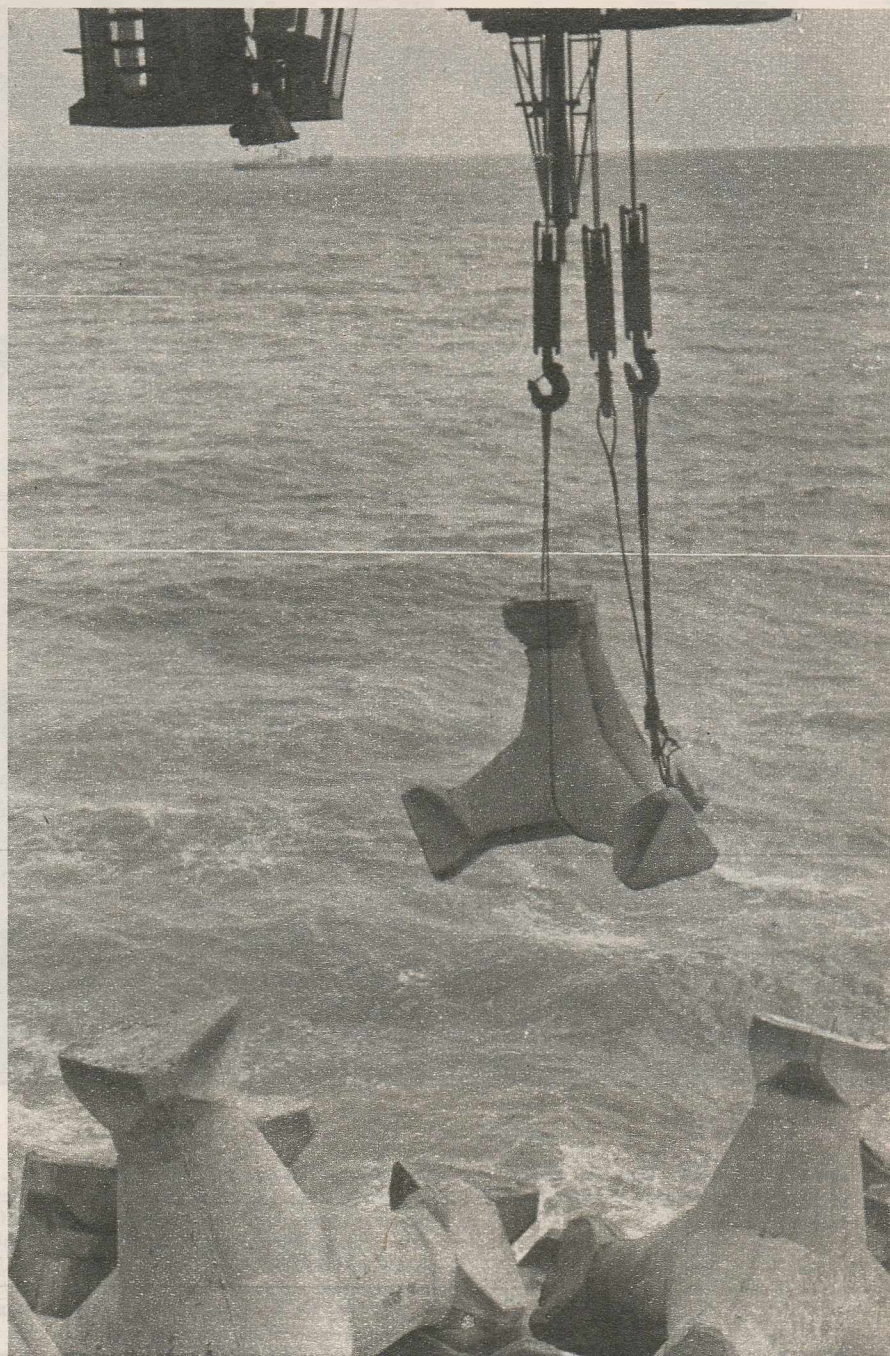
Lucrurile nu se vor opri aici. Așa cum prevăd Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., capacitatea flotei noastre maritime va crește pînă la sfîrșitul cincinalului cu circa 420 000 tone. Pentru viitor ne sînt rezervate surprize și mai mari în acest domeniu.

PORTUL DE MÎINE

Iată-ne acum pe șantierele viitorului port Constanța. Cele două diguri care-l vor proteja contra stihilor mării (fiecare din diguri a înaintat pînă acum în mare cîte doi kilometri și jumătate) sînt aproape terminate, închizînd între ele un uriaș hexagon de apă.

Portul de mîine va fi de peste trei ori mai mare decît cel de azi. E vorba de o lucrare hidrotehnică de proporții deosebite. A început acum trei ani (noiembrie 1964). De atunci, un uriaș carusel de autobasculante transportă la fiecare

Sosește iută din Orient.

Aceste arătări apocaliptice nu-s altceva decit faimoșii stabilopozi. Fiecare cîntărește 20 000 kg. Cu ei se consolidează digurile viitorului port.

Adinc, în împărăția lui Neptun. Pînă aici, la 2 500 metri de uscat, au ajuns acum constructorii viitorului port Constanța.

În port, printre vapoare...

doă minute, ziua și noaptea, fără întrerupere, piatra necesară digurilor viitorului port. Piatra aceasta este adusă de la cariera Ovidiu, carieră din care a fost extrasă cu peste două milenii în urmă și piatra necesară străvechiului port Tomis. Și, mult mai tîrziu, la începutul secolului al XX-lea, piatra pentru portul modern creat de inginerul Anghel Saligny. Pînă la ora aceasta lucrările de extindere a portului Constanța (mai precis, cele două diguri) au avut nevoie nici mai mult, nici mai puțin decît de 7 000 000 mc de piatră. Pentru a se transporta această piatră, basculantele au efectuat între cariera Ovidiu și locul unde se naște noul port 360 000 de curse — distanța parcursă de ele totalizînd circa 17 000 000 km.

Noul port va fi, așa cum am mai spus, de trei ori mai întins decît cel actual.

(Continuare în pag. 8)

omenie?

de Eugen FRUNZĂ

Ne întâlneam destul de rar. Însă de fiecare dată, după un scurt preambul, ajungeam la același subiect de discuție. Îl întrebam invariabil, ca și în lunile sau în anii trecuți:

— Și Costică? Tot la dumneata? S-a potolit?

— Pe naiba! — făcea omul cu amărăciune.

Mica lui morgă de șef al unei întreprinderi parcă dispărea subit, dizolvată într-un vag simțământ de nevinovăție, deși în fond se scuza sub pretextul duioasei sale mări-nimii.

— Așa sînt eu. Nu pot lovi, mă-nțelegi? Mă doare sufletul.

Și ofta ca un martir, și se mărturisea cu patos.

— De ani de zile îl țin în serviciu, dar nu mă-ntreba ce pățesc. Numai necazuri am de pe urma lui. Și la școală era un șmecher și jumătate. Ei bine, nu s-a schimbat de loc. Ba s-a apucat și de coțcărie. Ții minte, parcă ți-am povestit chestia cu bonurile?... Dacă nu eram eu, se alegea cu cel puțin doi ani de pușcărie. L-am ajutat să restituie banii, am închis ochii și l-am scos basma curată. Nu pot lovi, mă-nțelegi? Doar mi-a fost coleg și prieten. «Costică, l-am rugat, fă-te om cumsecade, băiatule, că dacă intri pe mîna altora ți se infundă rău de tot». A promis, a jurat. Degeaba. Lipsește de la serviciu, bea, încurcă treburile și mereu aleargă după bani. Cică nu-i ajung. Cum să-i ajungă dacă-i topește în beții și o joacă pe cavalatul cu zeci de femei? Deunăzi iar a făcut-o lată. A încasat niște sume pentru întreprindere și le-a făcut praf. Gata-gata să-și rupă gîtul. Dar am intervenit din nou și l-am salvat. Mi-e greu, dragă. Nu pot lovi! Nu vreau să-mi încarc conștiința. Și dînsul profită de bună-tatea mea. Îi spun: «Măi Costică, de ce nu-ți bagi mîinile în cap, de ce mă pui mereu în situații penibile, că mă doare sufletul, înțelegeți?! De ani de zile mă tot zbat să te țin la suprafață, că dacă nu eram eu, te înecați de mult. Hai, bre, și lasă-te o dată de porcării! Doar am fost colegi, ce Dumnezeu!» Îi vorbesc, el ascultă, aprobă, jură și apoi iar o face boacăna. Pe onoarea mea, îmi vine, cum să spun...

Și omul încerca, dar renunța numaidecît să pronunțe cuvîntul nemilos că-i stătea pe limbă. Pentru că, vedeți dv., sufletul său gingaș se amesteca mereu și îl trăgea de mînecă: «Nu lovi, dragă. Ți-a fost coleg. De ce să-ți încarci conștiința?»

— Dar Costică ăsta, scuză-mă, e un tip descompus, un chiulangiu, un hoț — interveneam eu ca să stimulez revolta inhibată a micului șef. E un element primejdios, iar «blîndețea» dumitale lovește de fapt în interesele întreprinderii, ale societății. Cum adică, să plătim salarii unor netrebnici care își bat joc de îndatoririle lor?!

— Mare pramatie!...

— Și atunci? Nu te obligă oare funcția și conștiința să iei măsurile de rigoare? Păi asta își viră labele în averea statului!

— Dar...

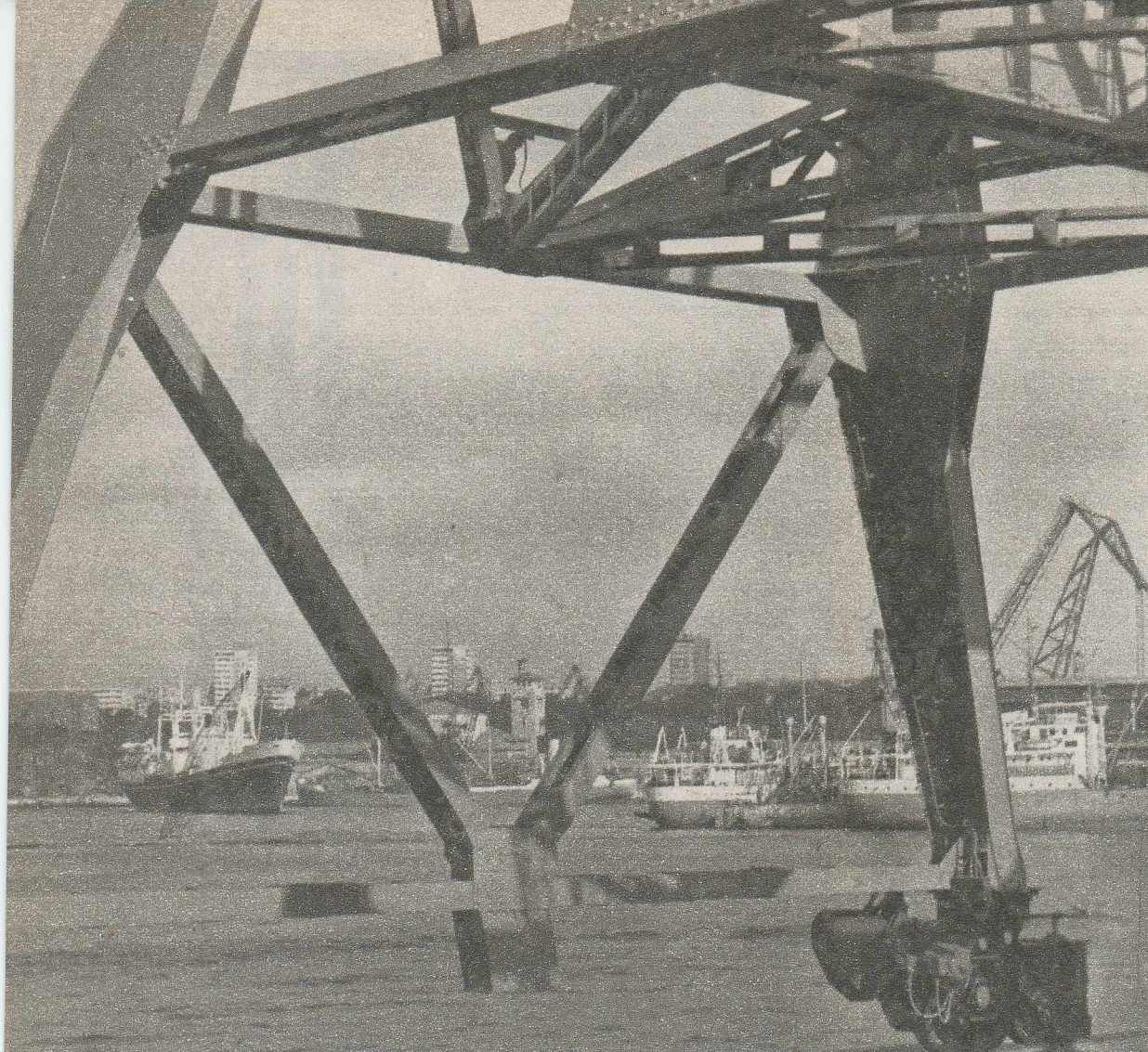
— Dar ce?

— Am fost colegi, dragă. Și apoi, ca să fiu drept, e băiat simpatic... Să-l lovesc..., să... Mă-nțelegi?

Ultima oară, acum vreo două săptămîni, l-am întîlnit pe șef într-o postură nouă. Fusese scos din funcție.

— Închipuiește-ți, pentru omenia mea...

— Ba pentru indolență, pentru măgărie — i-am răspuns scurt și nu m-am mai interesat de Costică.

Nu-s picioarele Turnului Eiffel, ci picioarele unei mari macarale portuare.

Cînd seara se lasă deasupra portului...

Utilajul? La nivelul tehnicii mondiale. În acest fel Constanța va avea un port de mare capacitate complet mecanizat. Un port proiectat și construit exclusiv de specialiști români. Prima etapă de dare în folosință a viitorului port? 1970. Vor fi probabil atunci gata danele pentru mineraliere și petroliere de mare capacitate. Construirea lor va începe în toamna aceasta. Etapa a doua: mai tîrziu cu zece

ani. Adică prin 1980. Atunci, așa cum se prevede, traficul de mărfuri al portului va fi de 28 000 000 tone anual. Va urma, desigur, și o a treia etapă, cînd portul se va dezvolta și mai mult. Proportional nu numai cu lărgirea viitoarelor noastre relații economice internaționale, dar și cu dezvoltarea flotei noastre maritime comerciale al cărei port de reședință este, și va fi și în viitor, Constanța.

SCURT CIRCUIT

PENTRU INFERN LUAȚI AUTOBUZUL 31!

Fără să fiu mai păcătos decât alții, trec de două ori pe zi prin infern. Cu autobuzul (acum sînt și în infern mașini). Mor în fiecare zi pentru câteva minute. Mor de-a binelea — de vreme ce nu mai respir... Iar pentru că sînt bine crescut și cedez locul, mor de obicei în picioare.

Nu, nu e adevărat că în infern sînt cazane cu smoală topită, cum credeți dv. În infern e duhoare. Infernul începe la Abator.

Prin toate încheieturile autobuzului pătrunde de afară duhoarea care ne biciuie nervul olfactiv. Ducem, instinctiv, mîna la nas. Greata se citește pe figurile tuturor. Vocile omenești se sting treptat. Începe supliciu. Coborîm în infern!

Lîngă mine, cei doi microbiști care se tachinau în auzul celor din jur tac sufocați, cu figuri extraterestre. Parcă n-au vorbit niciodată. Peste tot, figuri congestionate de întreruperea respirației. Femeile din spate, angajate într-o discuție aprinsă despre arta culinară, tac și ele. Cei cîțiva cufundați în lectură au lăsat la o parte cărți și ziare și privesc năucii în jur. Totul e nimicnicie. Nimic din ceea ce e pămîntesc nu ne mai interesează.

Din toată farma de mai înainte n-a mai rămas nimic. Pînă și disputa violentă dintre o taxatoare cam obraznică și un călător impulsiv s-a topit. Tot acel potop de insulte a fost uitat. Stau acum față-n față, învăluți într-o adîncă iubire unul față de celălalt (se spune că primejdia

li apropie pe oameni).

Mă țin de nas. În fața mea toată lumea face la fel. Oameni în toată firea care se țin de nas... Dacă n-am fi aici, în infern, scena aceasta de-un imens grotesc ne-ar putea distra copios. Am rîde unii de alții. Dar aici?...?

În plin infern, autobuzul face stație la Abator, în epicentru, și atunci duhoarea năvălește prin uși cu furie înzecită. Supliciu ajunge la apogeu. Ni se înmoaie picioarele. Încetăm să mai respirăm. Cîțiva nefericiți călători coboară. Ne consolăm: vai de cei care au coborît! Noi sîntem totuși privilegiați. Noi trecem doar.

În zile mai bune, cînd duhoarea nu e prea agresivă iar eu nu sînt chiar mort, îmi dau seama cu uimire că execut unul din cele mai dificile exerciții Yoga: trag adînc aer în piept, îmi oxigenez plămîni pînă la ultima alveolă și rezist așa cît pot. Fac progrese. Asta prelungește viața.

Și tot atunci mă gîndesc la cei care fac atîta caz cu poluarea atmosferei. Parcă-i aud: «Ah, secolul mașinilor; ah, gaze de eșapament; ah, fumul de țigară, insuportabil și nociv»... Mofhuri. Nouă dați-ne miros de benzină, de gaze arse, fum de țigară, tot ce vreți. Numai duhoare nu. Pestilențialitatea nu e nocivă dar îndispune, îngreșează, îți strică ziua. Se aude? Vă vorbesc din infern.

Traian PROSAN

MICI NECAZURI ESTIVALE

Agencia de voiaj CFR din Mangalia. Ora 6 dimineața: cincizeci de persoane așteaptă deschiderea casei de bilete, care are loc peste un ceas. La ora 7, ce-i drept, foarte precis, apar în incinta de dincolo de ghișeu trei personaje: un bărbat cu părul cărunt, un altul ceva mai gras decît un om obișnuit și o copilă căreia, dacă nu ești zgîrcit, să-i tot dai 18 ani. După circa zece minute de adaptare la mediul celei trei personaje își încep activitatea: bărbatul cu părul cărunt — șeful unității — bine înfipț într-un scaun, privește; omul gras — de la ghișeu «informații» — privește și el. În cîmpul vizual al celor doi bărbați — fata care, în calitate de casieră de serviciu, vinde bilete unor călători. Biata fată se chinuie amarnic căci, se vede bine, nu prea are experiență. Altminteri, activă. Aruncă, din cînd în cînd, cite o căutătură speriată la cetățeanul nevinovat din fața ei, la ghișeu, care așteaptă cu răbdare angelică mult rîvnitul bilet pentru acceleratul cu locuri rezervate.

— Ce spuneați dumneata că vrei?
— Un bilet pînă la Copșa Mică.
— La ce tren?
— Păi la unul dintre acelea care nu trebuie să le mai schimb în

București, care să mă ducă drept acasă.

— Tovarășe, fii serios! Mie nu-mi arde de glume. Nu vezi cîtă lume așteaptă?

— Dar nu glumesc de fel — răspunde serios și politicos călătorul. Numai că nu știu ce tren e acela. Presupun că dumneata ai putea să știi!

Dar casiera nu știe să se descurce în «mersul trenurilor». Și în tot acest timp, două persoane dau dovadă de un calm netulburat, fiind cu totul desprînși spiritualmente de tot ce-i înconjoară: «șeful» cu părul cărunt și omul gras care păzește ghișeul «informații»!

Oameni buni, de ce-o chinuți pe sărmana Valeria Drăguț? Ce-aveți împotriva ei de ați pus-o casieră? De ce trebuie să se trudească ca să învețe meseria asta în plin sezon, la Mangalia, cînd ar putea s-o facă pe indelețe în tot restul anului? Și ce vină au călătorii, sărmanii de ei, care așteaptă de cu noapte la rînd? Și de ce, omule de la «informații», n-ai putea să vinzi și d-ta bilete? Iar șeful, mai ales șeful, de ce n-ar face și el ceva? V-ar cădea rangul la amîndoi?

M. NOVAC

foileton

7 TRANSPARENȚE LA O FABRICĂ DE STICLĂ

Mai întii, pe baza unor necesități reale, s-a făcut o propunere. Trebuia construită o fabrică de sticlă. După toate previziunile, primele lucrări trebuiau să înceapă în decembrie 1966. Astfel, Ministerul Industriei Construcțiilor urma să-și construiască o fabrică pentru propriul lui beneficiu.

Se fac proiecte. E numit construc-

torul: Trustul 1 din București. E numit un diriginte de șantier. Decembrie 1966: ninge.

Ianuarie și februarie 1967 — la fel: ninge ca în romanele lui Teodoreanu, cu fulgi mari, mari de tot și grei. Dar numai atît.

Abia în martie, o dată cu dezghețul, încep detectarea terenului, ridicările topografice și studiile geo-

logice. Mai bine mai tîrziu decît niciodată!

Se hotărăște ca șantierul să fie deschis și să se lucreze din plin în aprilie.

În aprilie... se așteaptă succesul: mai și iunie. Și iată că decorul s-a schimbat. Adică nu mai ninge. În rest, totul e la fel. Șantierul stă pe loc.

Finanțarea trebuia să fie asigurată din aprilie, conform listei de titluri date de însuși Ministerul Industriei Construcțiilor. Dar... nimic. Abia în iunie 1967 sînt supuși spre aprobare principalii indicatori tehnico-economici ai investiției.

judiciare...

O PERLĂ DE BĂRBAT

Nu-l cunoașteți pe Nicolae Oros? De fapt nici soția lui nu-l cunoaște. Mai bine zis, nu l-a cunoscut. Adevărata cunoștință au făcut-o acum cinci luni, cînd a bătut-o măr. Dar nu ca s-o omoare, ferească Dumnezeu! Motivul era cu totul altul: voia s-o determine să piardă sarcina. Copilul însă, îndărătnic, s-a născut. Cînd a împlinit o lună și două zile (iar mama copilului — 20 de ani) tătucu' a plecat de-acasă. Se pare că și-a găsit încă o «mămică».

S-a dovedit însă curînd că Oros mai avea nevoie de copil. Și iată cum:

Într-o zi, de sub roata troleibuzului 4418 de pe linia 87 a fost scos un om mort. Șoferul, care nu era altul decît Nicolae Oros, a declarat că victima a fost lovită și aruncată sub roata

mează... august. Banca de investiții n-a primit încă devizul. Ea trebuie să cheituiască, în 1967, 41 004 000 lei (din care 27 904 000 pentru construcții-montaj) dar n-are pe ce: constructorul, care e și beneficiar, îi face economii...

Așadar, încă puțin și se împlinește anul, dar în locul unui șantier în fierbere nu există decît un dirigințe inimos (Elena Maximciuc) care nu știe să spună decît că Direcția lucrărilor capitale din minister a făcut tot ce a putut: documentația, fonduri, camere oficiale, barăci pentru muncitori, chiar și elevi repartizați la... practică.

O fi sticla transparentă, dar nici așa!

Bazil DUNĂREANU

sa de un autoturism neidentificat care a fugit de la locul accidentului. În sprijinul afirmației sale veneau declarațiile citorva martori din troleibuz (Mircea Corlăteanu, Rodica Corlăteanu și Paul Panaitescu-Mărășești). După îndelungi cercetări, procesul penal a încetat.

Dar nu a încetat și perseverența, fericita și inspirata perseverență a căpitanului Ion Georgescu. Restu-diind cazul la fața locului și reauindu-i pe martorii ei a dovedit că autorul omorului a fost Nicolae Oros. Omor prin imprudentă. Martorii au mintit la prima declarație pentru că li se făcuse milă de... tinărul tată, care și-a adus pe loc aminte, pentru uzul mișoșilor, că are un copil de nici o lună de zile.

B. DUMITRAN

CU PARUL ȘI CUȚITUL

Mihai Solyom din comuna Inend, raionul Salonta, nu-l prea avea la inimă pe vecinul său Gh. Benedek. Într-o zi Benedek, pentru obrăznicie, l-a amenințat că-l va urechea pe fiul lui Solyom. Atît i-a trebuit lui Mihai. În fața unei amenințări atît de «grave» a luat foc. S-a înarmat cu un par și un cuțit și ține-te, Gheorghe! Mai întii a năvălit asupra

vecinului și a început să-l lovească. După ce l-a ameuțit, i-a aplicat două lovituri de cuțit în spate. Cam atît.

Gheorghe a ajuns la spital, iar Mihai la procuratură. Acum i-a trecut focul. Și ca să nu i se mai aprindă, i s-au rezervat 6 luni de meditație. La răcoare.

S. IRIMIA

olanda fără lalele

lob-reportaj

de Eugen MANDRIC

◀ întreaga Olandă — orașe, sate, cîmpii — este străbătută de canale. Din acest punct de vedere olandezii au zeci și sute de Venetii.

▲ Rotterdam, cel mai mare port din lume, cu 30 de kilometri de dane.

Îmi închipuiam Olanda o vastă câmpie (nu prea mare, la scara continentului nostru) brăzdată de canale sălcii, între care pasc vaci producătoare de brânză în ambalaj roșu, se rotesc aripile morilor de vânt și cresc covoare mici și multicolore de lalele.

Peisajul olandez are destule asemănări cu descrierea mai sus imaginată, dar de la bun început ești obligat să-ți schimbi părerea despre proporțiile țării: cu avionul se intră în Olanda prin cel mai mare aeroport din Europa, Amsterdamul, iar cu vaporul prin cel mai mare port din lume, Rotterdamul. Cu o mașină bună îți ajung 12 ore ca să străbați această țară cu cel mai mare număr, din lume, de locuitori pe kilometrul pătrat, cu mențiunea că o cincime din teritoriile parcurse sînt sub nivelul mării, deseori cu cîțiva metri.

Am ajuns în Olanda cînd sezonul lalelelor trecuse, dar n-am reușit să văd nici o palmă de pămînt nefolosit, ceea ce mi-a amintit calculele unor specialiști de incontestabilă autoritate care susțin că, dacă toate terenurile fertile din lume ar fi cultivate ca în Olanda (unde și pășunile sînt irigate), pe globul nostru s-ar produce, anual, hrană abundentă pentru 28 miliarde de oameni. (Pămîntul are numai 3 miliarde 220 milioane de locuitori și, iarăși după statistici incontestabile, zilnic, în lume, mor de inaniție, adică de foame, 10 000 de oameni.) Așadar, n-am văzut lalele în Țările de

Jos decit în cărți poștale ilustrate, din pricina sezonului, și dintre alte glorii ale locurilor n-am văzut, din pricina programului pe care nu-l întocmisem noi, muzeele în care Rembrandt domnește peste școlile olandeze de pictură. Am văzut însă bărbați și femei, în orașe construite sub nivelul mării, spălînd cu apă și săpun trotuarele din fața caselor lor, niște case cu ferestre largi și toate perdelele trase, pentru ca toată lumea să vadă că acolo se trăiește frumos și curat. Mă pregătisem să vizitez o țară mică și am parcurs o uriașă expoziție ale cărei dominante sînt eficiența maximă pînă în fiecare amănunt al vieții individului, a colectivității, și demnitatea, o demnitate puțintel greoaie în manifestări dar solidă și încăpățînată, obligîndu-te, cu splendidă tenacitate, să o respecti. Pînă și cea mai spectaculoasă aventură a oamenilor acestei țări care a dat lumii olandezul zburător n-are în ea nimic romantic, poate părea o aventură greoaie, caracterizată de perseverență și iarăși perseverență. Ea a început în secolul XIV, se continuă și azi și explică în mare parte de ce eficiența face parte din criteriile supreme ale Olandei.

MAREA AVENTURĂ A POLDERELOR

Poldere se numesc pămînturile smulse mării prin îndiguiri și desecări, fertiliza-

te apoi, irigate, cultivate și locuite.

Primele poldere olandeze datează, după cum spuneam, din secolul XIV.

Aș vrea să vă vorbesc despre polderele care se construiesc acum.

Între anii 1887 și 1891 doctorul C. Lely a conceput, îmbinând străvechile experiențe cu datele noi ale tehnicii, un proiect pentru izolarea de Marea Nordului a mării interioare Zuiderzee (360 000 ha) și transformarea acesteia într-un lac de numai 120 000 ha și 6 poldere. Proiectul acesta, finanțat din bugetul național, se apropie acum de încheiere, oferind supraaglomeratei Olande încă 240 000 ha de fund de mare fertilizate, fără nici o îndoială cel mai scump teren arabil din lume.

După ce suprafața unui polder, să zicem Flevolendul oriental (54 000 ha), a fost încercuită cu 90 km de diguri, începe pomparea apei, pomparea a 54 000 ha de mare.

O dată secăt, fundul de mare este cultivat, în primul an, cu stuț. Ars, stuțul va constitui primul îngrășământ al viitoarelor ogoare.

În anul al doilea se seamănă plante cu rădăcini foarte lungi, care, hrănindu-se, desărează pământul.

Abia în anul al treilea, și după ce pământul primește îngrășăminte chimice, se încearcă orzul și grâul.

Al IV-lea și al V-lea an polderele sînt, în continuare, cultivate, pentru îmbunătățirea calității solului, de organizația națională răspunzătoare cu operația Zuiderzee. Aceeași organizație parcelează pământurile și construiește fermele cu toate cele necesare: case, remize pentru mașini, grajduri.

Fermele sînt apoi închiriate pe termen lung (și numai după zeci de ani, vindute). Cel care închiriază trebuie să facă dovada bancară că dispune de bani pentru cumpărarea mașinilor agricole necesare suprafeței pe care o solicită. Numai posesorul unei sume importante poate obține credite, firește, prezentînd garanții solide. Anual, fermierul plătește o arendă proporțională cu mărimea și calitatea ogoarelor închiriate de la stat. Nimeni nu ajunge fermier dacă n-are bani, dar acesta este un alt aspect al lucrurilor.

Fapt este că toți olandezii, indiferent de profesie, sînt, într-un fel sau altul, părtași la războiul împotriva apelor sărate. Cred că nicăieri ca în Olanda «trupul țării» nu are o reprezentare mai concretă: literalmente cea mai mare parte a teritoriului olandez este străbătut de canale mai mari sau mai mici, într-un fantastic circuit vital, prin care apa este evacuată sau răspîndită după nevoie, pentru asigurarea încă unui record mondial: fertilizarea celui mai scump pământ din lume.

Ne-am oprit la Flevoland, într-o pădure tînără de 4 000 hectare, cu arborii plantați la linie și iarba tunsă mecanic. A trebuit să oprim adeseori Pontiacul pentru că iepurii și fazanii aduși aici în locul peștilor care înotau cu 10 ani în urmă nu știu de frica oamenilor și mașinilor. Olandezii au recreat natura, dar sălbăticiunile sînt domestice.

Ceea ce nu i-a împiedicat ca, în largul coastelor aceluiași Flevoland, în lacul

Marele dig. ▲

IJssel, creat în locul Mării Zuiderzee (așadar prin mutarea a milioane de tone de apă), să construiesc insule și să planteze copaci: altminteri păsările ar fi părăsit locurile. Cea mai deasă populație a pământului nu vrea să trăiască fără păsări.

Am cunoscut, la Enkhuizen, pe unul din digurile încă în construcție, un om sub conducerea căruia s-au smuls mării

zeci de mil de hectare: inginerul Bakker, 51 de ani — 45 de km de dig construiți în 30 de ani de profesie.

Locuiește într-unul din cele mai pitorești orașele din câte-am văzut în Țările de Jos, o căsuță cu trei camere și un salon cu flori în glastre. Uneori, cînd n-are timp să vină pînă acasă și pentru ca soția să nu se plictisească, trimite șalupa să-i tragă casa la locul de muncă: de 30 de ani Bakker locuiește o casă plutitoare.

La bordul casei lui am discutat despre poldere, familie și situația internațională.

Cu privire la acest ultim subiect, și în atmosfera (în timpul vizitei noastre foarte agitate de conflictul din Orientul Mijlociu, care a stîrnit în Olanda reacții deosebit de pătimașe), n-am putut să nu stimez soliditatea și fundamentele opiniilor inginerului Bakker. El și alți olandezi cu care am discutat m-au făcut să trag concluzia că în țara aceasta se gîndește cum nu se poate mai serios.

Serios nu înseamnă întotdeauna just. Inginerul Bakker, de pildă, este împotriva intervenției americane în Vietnam, dar și împotriva manifestațiilor care, în Olanda, condamnă Statele Unite pentru agresiune.

După părerea mea, ceea ce incurcă încă judecățile unei părți a opiniei publice olandeze sînt prejudecățile și sechelele rămase din perioadele de vîrf ale răz-

boiului rece, un vag complex conservator, de natură să falsifice o însușire de bază a caracterului interlocutorilor mei, realismul.

Din acest punct de vedere atitudinea cîtorva oameni din păturile mijlocii — constructori, conducători-salariați de întreprinderi și ziariști — față de politica țării noastre (mai binecunoscută aici mai ales în aspectele ei externe) mi s-a părut foarte interesantă. Interlocutorii mei manifestau o sinceră prețuire, un respect informat pentru realizările noastre și pentru contribuțiile românești la dezbaterile care agită comunitatea internațională. Dar undeva, într-un subtext cordial disimulat, se sesiza ceva care ar putea fi numit mirare, se simțeau semnele de întrebare ale interlocutorilor mei. Cred că atitudinea olandezului mijlociu față de noi ar putea fi caracterizată drept pe de-a-ntregul prietenească și puțințel nedumerită.

EVOLUON

Am povestit despre poldere pentru că le socotesc realizarea în care se revelează în modul cel mai specific însușirile acestui popor de 12 milioane, tenace și solid.

Dar dominantă vieții Olandei, oricît agricultura ar fi o pasiune națională și

Pe nesfîrșitele canale înghețate iarna, patinajul a devenit sportul național.

oricît folclor se conservă în satele apărute de diguri, este puternica sa dezvoltare industrială.

Am stat prea puțin în Olanda, am avut prea puține contacte pentru a-mi putea face o imagine demnă de a fi comunicată despre aspectele sociale din moderna sa industrie.

Este evident că nivelul de trai al muncitorului olandez e ridicat, după cum e tot atît de adevărat că, numai într-o singură mare întreprindere, numărul salariaților a scăzut în 1966, față de 1965, cu 3 000. În țară se vorbește de greutatea de a găsi locuri de muncă. Pe de altă parte, conservatorismul din unele zone ale vieții olandeze este găsit, mai ales de intelectualii de stînga, sufocant. Olandezii își dezbat însă problemele cu

tradiție, porturile olandeze sînt importante puncte de tranzit pentru toate țările Europei și pentru toate cele care fac comerț cu Europa.

prea multă seriozitate pentru ca un proaspăt trecător să-și poată îngădui aprecieri nefondate pe o îndelungată cunoaștere a lucrurilor.

Ceea ce se poate constata la un prim contact cu industria olandeză este eficiența ei, și despre aceasta aș vrea să fac aici cîteva notații.

Am vizitat uzinele Philips.

Pe kilometri pătrați din orașul Eindhoven, Philipsul, fondat în 1891 cu 10 muncitori, a dezvoltat o rețea de fabrici care ocupă 40 000 de salariați (84 000, în total, în Olanda, și alți 160 000 în restul lumii).

În iulie, cînd am fost acolo, uzinele erau închise: absolut toți muncitorii, tehnicienii, și inginerii, cu excepția serviciilor întreținere și pază, își luaseră concediu în același timp. Gradul înalt de mecanizare și automatizare a producției obligă uzinele să nu se poată lipsi pe rînd de oamenii lor. (Același grad înalt de mecanizare și automatizare care a făcut ca uzinele Philips din Olanda să suprimă, în 1966, 3 000 de posturi.)

Eficiența poate fi, și este, necruțătoare. Muncitorul de la Philips trăiește bine dar muncește cum în puține locuri din lume mi-a fost dat să văd. Cunoșcîndu-și interesele, uzina îi oferă largi posibilități să-și ridice calificarea (centrul școlar al Philipsului ar putea adăposti o politehnică). Dar cine nu ține pasul cu exigențele eficienței nu intră de trei ori la rînd pe porțile uzinei. Cu filantropia, în Olanda, se ocupă Armata Salvării, dotată mai ales cu fanfare.

Firește, gradul actual de dezvoltare al Olandei are rădăcini în istorie și, între altele, nu se poate ignora că mult din aurul băncilor sale a fost cîștigat în colonii. Dar seriozitatea extraordinară cu care este înțeleasă și organizată munca în această țară merită admirație.

Ca și felul cum este cîntărit banul.

Se știe ce importanță joacă, în comerțul occidental, reclama. Conducerea uzinelor Philips dispune pentru acest scop de fonduri importante.

Acum cîteva ani, organizînd sondaje și analizînd cifrele comenziilor, Philipsul a stabilit că marca sa e îndeajuns de prestigioasă. Reclamele au fost suspendate în lumea întreagă și banii astfel economisiți au servit construirii «Evoluon»-ului, o uriașă expoziție despre rolul electricității de la facerea lumii pînă la radar. S-a realizat astfel un adevărat monument de cultură și învățămînt național, în care se intră contra cost, se învață tot ce vrei și ce nu vrei despre electricitate, ocazie cu care afli, firește, ce important a fost, de la facerea lumii la radio, cinema și radar, Philipsul. E inteligent.

*

Mi-am intitulat «Evoluon» capitolul acesta al notelor de drum gîndindu-mă și cît au evoluat, pe baze realiste și inteligente, relațiile noastre cu Olanda.

Minimum ce se putea spune, cu ani în urmă, despre poziția Olandei, țară membră a Pactului N.A.T.O., față de țările socialiste, este că această poziție era rezervată.

De o parte și de alta, în locul tunetelor și fulgerelor de la facerea lumii, radarul caută acum puncte de convergență și acord. Și le găsește.

ANCHETA
NOASTRĂ:

preco- cita- tea- timp cîştigat

Concentrarea cu care se apleacă asupra arcuşului indică un violonist. Obrajii bucălați și bretonul trădează un copil. Nu e nici o contradicție: Vlăduți Mircea, elev în clasa a II-a, are toate șansele să ajungă un mare violonist.

Și grația poate fi precoce. Numai că grația se întreține cu nesfârșite ore de antrenament zilnic: am aflat-o și de la mica balerină Cristina Dumitrescu.

Năică (Bogdan Untaru) a descoperit universul și... reflectorul cinematografic înaintea socotelilor aritmetice. Acum este deja la al patrulea film.

ne dr. **Leonid PETRESCU**, cercetător principal la Institutul de igienă. «Praecox» înseamnă în latină «înainte de a se coace». Când se vorbește de un copil precoce se înțelege de fapt și din punct de vedere științific exact același lucru: faptul că acest copil are anumite caractere fizice sau psihice care apar înaintea vârstei la care le întâlnim în medie.

Există o precocitate «individuală» ilustrată de exemple celebre de-a lungul timpurilor. La vârsta de 6 ani Mozart cânta la clavicin, vioară și orgă în fața publicului din München și Viena; Berlioz, Enescu, Wagner, celebri compozitori și instrumentiști, și-au anunțat cu precocitate vocația. Coșbuc versifica din copilărie, marii oameni de cultură N. Iorga și V. Pârvan și-au luat la 20 de ani doctoratul. La 19 ani a devenit doctor în științe Norbert Wiener, părintele ciberneticii.

Dar, în afara acestei precocități «de excepție», care s-a întâlnit și se întâlnește destul de rar, există o **precocitate generală**. Un fenomen foarte interesant, semnalat în ultimele decenii, arată că la un anume număr de copii, adolescenți și tineri, există azi o dezvoltare accelerată față de generațiile precedente. Acesta este așa-numitul **fenomen de accelerație**. El se referă, în primul rând, la fenomenul fizic (în țara noastră, de pildă, înălțimea adolescenților este astăzi cu 5 până la 14 centimetri mai mare decât acum 30 de ani). Există și **modificări psihice** care indică o coacere a intelectului la o vârstă mai timpurie. Dacă însă din punct de vedere fizic se pot stabili cu ușurință, prin măsurători, fenomenele de dezvoltare pretimpurie, pe planul dezvoltării intelectuale lucrurile sînt mai dificile. În Apus se folosește mult «cîțul inteligenței» (I.Q. = intelligence quotient), care poate da o idee asupra unor aptitudini și posibilități: pe baza unor întrebări tip se măsoară viteza și precizia răspunsurilor.

creator), publicat în «New York-Prentice Hall», indică drept atribute indubitabile ale unei individualități creatoare nu mai puțin de... 84 de însușiri!

Firește, știința nu pretinde deocamdată că ar avea precizie absolută în depistarea precocilor. Cum reușești să identifice copiii supradotați într-o colectivitate infantilă care se anunță în întregime caracterizată prin vioiciune și spontaneitate?

Cum depistăm copiii talentați?

— Este o problemă care antrenează deopotrivă părinții și cadrele didactice — ne spune conf. **Tamara DOBRIN**, prorector al Universității București. Ea începe încă din micul colectiv familial și se continuă în largile colectivități preșcolare și școlare.

Părinții sînt cei dintîi care observă la cei mici revenirea continuă spre o anumită ocupație, un fel de «încăpăținare». În plăcerea cu care copilul mîzgălește colile sau face vocalize uneori supărătoare se pot descifra, cu precauție și tact, unele înclinații.

Tatăl unei fetițe care astăzi se confirmă ca deosebit de dotată pentru pictură ne povestește:

— Încă de la 3 ani fabula cu o imaginație extraordinară. I-am dat atunci niște creioane colorate și i-am explicat că poate să-și traducă poveștile și în alt limbaj: cel al «povelor». Fetiței i-a plăcut și iat-o devenind foarte tăcută, mereu aplecată asupra hîrtiei.

Uneori aceste prime «dispoziții naturale» devin vizibile o dată cu încadrarea copilului în colectivități mai largi: instituțiile preșcolare. Aici ei au — subliniază Tamara Dobrin — un cadru mai adecvat pentru a opta spre muzică, spre desen, spre modelaj. Îmbinarea jocurilor caracteristice vârstei cu **elemente sonore și plastice simple** lărgeste orizontul de cunoaștere și facilitează transformarea dispozițiilor în aptitudini.

Cum se poate însă păstra prospețimea unei vârste? Cum să îmbinăm

«PRECOCITATE» ȘI PRECOCITATE

«**Avem un copil precoce!**» Expresia a devenit — să recunoaștem — obisitoare prin folosirea ei repetată de către un întreg alai de mame, tați, mătuși, bunici... Uneori vine să gratifice copii care nu au împlinit nici trei luni, ceea ce nu ne poate smulge, desigur, decât un zîmbet îngăduitor față de binecunoscuta subiectivitate paternă.

Așa se nasc cele mai fantastice previziuni. În micul și încă crudul moștenitor părinții sînt gata să salute un Beethoven dacă știe să fredoneze «Lalele», sau să-l ghicească pe Luchian dacă a desenat cu creionul un

ghiocel liliachiu. Cîte din asemenea previziuni se realizează însă? Verificarea o face, desigur, timpul. O anchetă recentă demonstrează că numai 2,5% din cei destinați să ajungă «un talent excepțional» îndreptățesc pînă la urmă pronosticurile.

Ce se întîmplă cu restul de 97,5%? Se încadrează ei unei evoluții normale? Și ce înseamnă de fapt adevărata precocitate? Există o bază obiectivă de depistare a copiilor supradotați? Se poate vorbi, cu alte cuvinte, de o

ȘTIINȚA A PRECOCITĂȚII?

— Poate că ar fi mai bine să examinăm întîi originea cuvîntului — ne spu-

Un colț de natură se dezvoltă surprinzător de bogat în fața unui copil de 8 ani. Iată premisele care anunță un mare peisagist. Se vor confirma peste ani? («Peisaj în parc» de Chintilă Andrei — 8 ani).

Așadar, precocile (cei 2,5% care confirmă previziunile optimiste) se afirmă pe fundalul unei precocități generale, **este un precoce între precoci**.

Din cauza acestei baze largi, «ștacheta» după care oamenii de știință măsoară precocile se înalță și își multiplică azi încontinuu criteriile. Torrance E. Paul, în studiul «Guiding Creative Talent» (Îndrumarea talentului

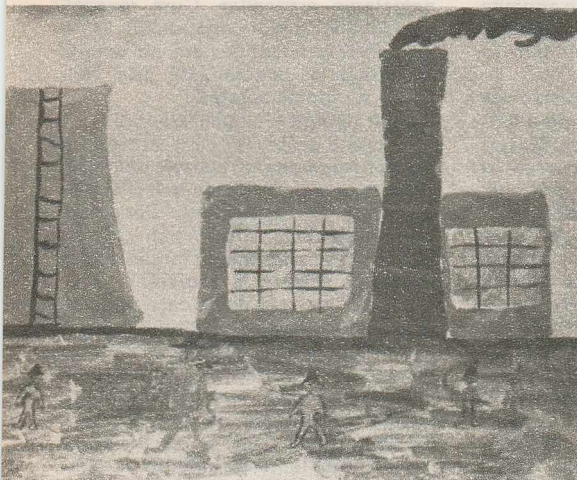
copilăria cu înclinațiile pretimpurii?

— Este necesară multă finețe și tact pedagogic — ne spune prof. **AI. TOHĂNEANU**, metodist la Institutul de arte plastice «N. Grigorescu». Altfel... Să vă dau un exemplu: M.D. este un copil admirabil dotat pentru pictură. Tatăl lui i-a convins că este un geniu

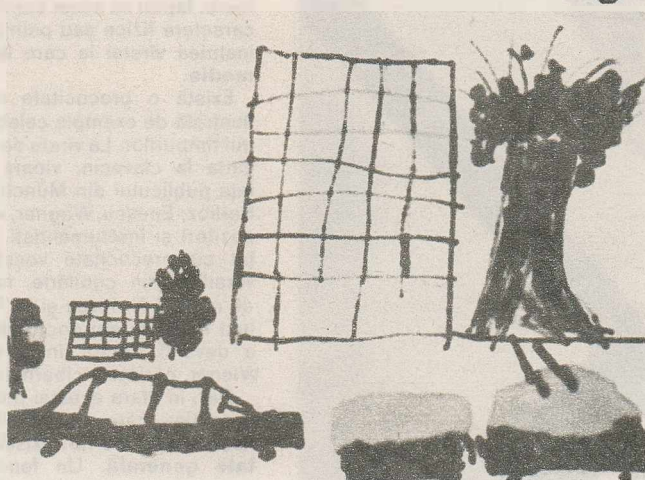
(Continuare în pag. 16)

«Secolul tehnicii» se enunță deocamdată, în tabloul lui Conciu Ion (8 ani), cu o uzină spectaculoasă. Să sperăm că rachetele și peisajele selenare nu se vor lăsa mult timp așteptate.

O mașină (de un anumit tip), un copac care se ia la întrecere cu blocul și un camion cu remorcă sint elementele din care se compune un peisaj citadin la 5 ani. Dar la 20 de ani care va fi oare viziunea micului pictor de azi?

ginație al vârstei? Cum sînt îndrumați copiii pentru păstrarea candorii firești pe care sensibilitatea lor le-o impune?

PLAFON ȘI «PLAFONARE»

Ce trebuie făcut pentru ca promisiunile să se confirme? De ce copiii sau adolescenții cu certe aptitudini artistice nu s-au putut verifica totdeauna în confruntarea cu timpul?

O scurtă dar elocventă statistică: Din cei 60 de absolvenți ai Școlii medii de artă plastică, 47 s-au înscris la examenul de admitere în învățămîntul superior. Reușiți la Institutul de arte plastice: 34.

— «Gloria» Școlii medii de artă plastică, E.Ț., n-a reușit anul acesta la examenul de admitere — ne spune tov. **Iulia BĂLUTĂ**, secretara Institutului de arte plastice «N. Grigorescu». Și acesta nu este un caz izolat. Deseori tineri considerați «crema» școlilor medii de artă nu reușesc la admiterea în institut.

Cum se explică o asemenea situație? De ce unii capabili să facă față strălucit cerințelor școlii medii de artă nu îndeplinesc nici măcar condițiile minime de intrare în învățămîntul artistic superior? Sistemul de învățămînt «în comun», fie el și artistic, nu înăbușe originalitatea? Faptul că indivizi înzestrați diferit se dezvoltă într-o conjunctură identică nu are repercusiuni asupra evoluției lor?

— În Franța există o întreagă grupă de copii care depășesc net posibilitățile claselor în care se găsesc — ne informează dr. Leonid Petrescu. Pedagogii din Franța și-au exprimat părerea că s-ar putea crea școli și clase speciale pentru copiii dotați, pe care aceștia să le parcurgă cu «acelerație».

Gordon S. Blackford, psiholog și pedagog american, preconizează și demonstrează posibilitatea creării unor clase speciale și orare individuale («Honour classes and individual timetables» — în «Canadian Education and Research Digest»). Pedagogii moderni sugerează ca în viitor educarea copiilor obișnuiți să se facă cu ajutorul mașinilor electronice, «profesorii vii» rămînd să se ocupe de copiii ieșiți din comun și de ceilalți, înapoi.

Doi dintre interlocutorii noștri, conf. Tamara Dobrin și prof. Al. Tohăneanu, au subliniat necesitatea creării în învățămîntul artistic a unor **condiții de lucru diferențiate**, prevăzîndu-se pentru copiii supradotați un tratament deosebit de al celorlalți.

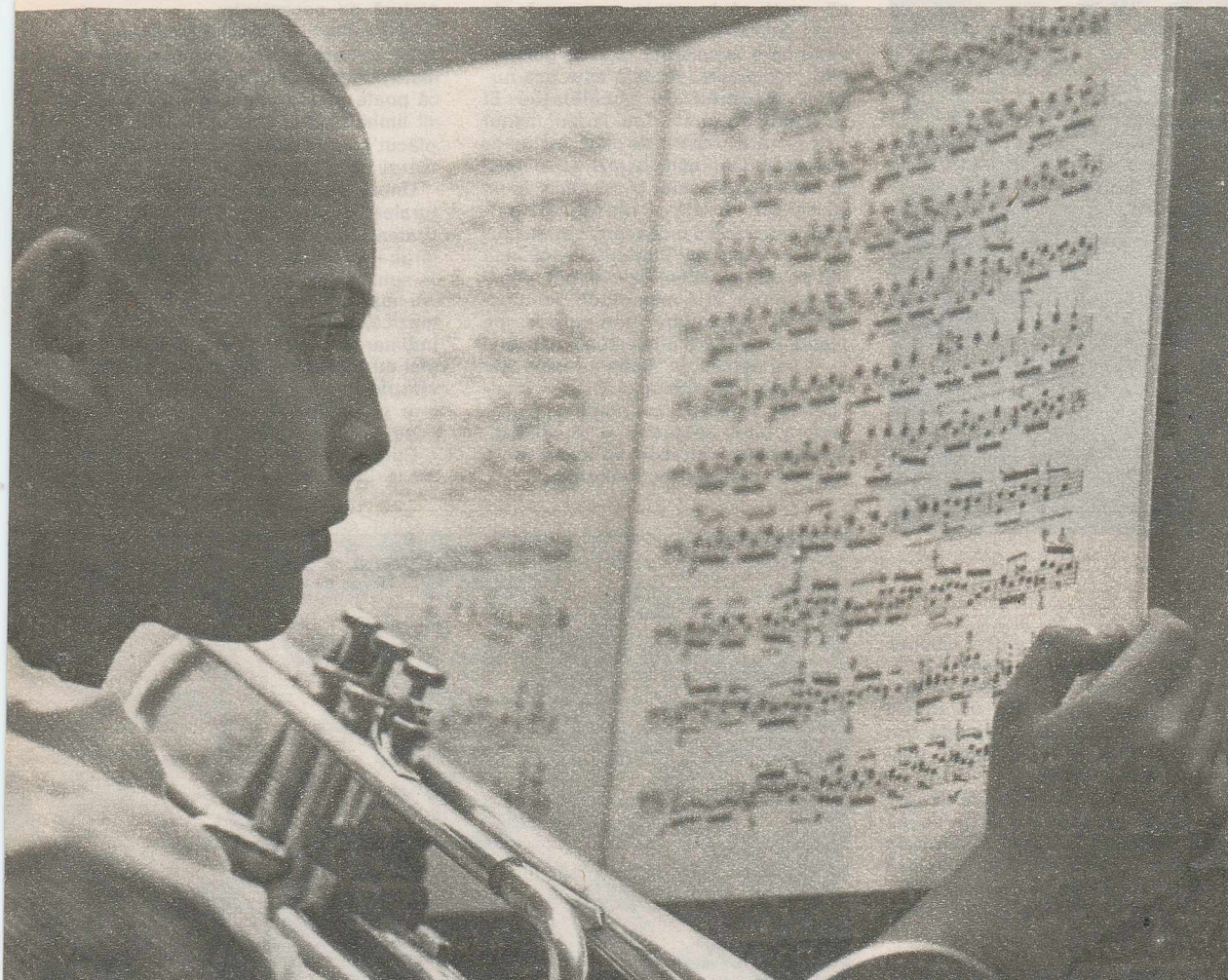
— Putem păstra, firește, clase pentru copiii care se dezvoltă lent — afirmă conf. Tamara Dobrin. În condițiile existenței precocilor, deci a celor înzestrați cu un plus mental, putem însă pretinde o modificare a sistemului clasic de instrucție.

— Aceasta nu este însă suficient — adaugă prof. Al. Tohăneanu. Talentele insuficient sau injust îndrumate se pot înăbuși chiar în clase speciale. Ar fi indicat poate, pentru viitor, să lăsăm la latitudinea elevului sau a studentului alegerea profesorului său la materia de specialitate. S-ar evita astfel multe eșecuri cauzate de lipsa de comunicare artistică între profesor și elevul său.

*

Afît deocamdată. Materialul și-a propus să sugereze doar cîteva din căile care fac din precocitate un **timp cîștigat**. **Primejdia risipirii, a nivelării unor veritabile aptitudini, poate fi deci evitată**. Să pronosticăm? Nu e nevoie, pronosticul presupune o doză de nesiguranță! Afirmarea unor talente viguroase, originale, girează așteptarea altora de același fel. Dar atenție! Precocitatea cere din partea tuturor, a părinților și a pedagogilor, «precocitate» în îndrumare.

Sofia SCORTĂRU
Fotografii de Elena GHERA

Pe un fundal de note muzicale, un profil atent de copil și o trompetă: **Mihai Șercăianu** și-a ales drumul. Va confirma el așteptările!

și băiatul și-a pierdut orice urmă de candoare. Acum desenează «corect», s-a transformat într-un mic și disperat «automat creator».

Uneori se manifestă și tendința inversă: ingenuitatea unor prime vârste este menținută cu orice preț.

— Am încercat să-i păstrez copilăria, să nu devină un monstru — mărturisește tatăl lui C.I., o fetiță cu înclinații deosebite la modelaj.

El știa că un copil trebuie să se joace. Că fetița se juca modelînd și s-a părut cel puțin ciudat. I-a interzis atunci fetiței să modeleze plastilina, i-a alcătuit un program «pedagogic» cu «ore de joacă» și «ore de lucru». Rezultatul? Acum fetița refuză cu încăpăținare să mai lucreze și plînge chiar la grădiniță cînd i se dă în mină plastilină.

Dispozițiile naturale, «valențe deschise», cum le numește Tamara Do-

brin, se cristalizează într-o lume a sensibilității, fiecare greșeală poate declanșa consecințe ireparabile. Sancționarea pozitivă a rezultatelor se susține numai între anumite limite, largile «ulite ale copilăriei» trebuie conturate pe un climat de autodepășire continuă și nu de ambiție, sensibilitatea creatoare trebuie dezvoltată sub zodia seninătății infantile și nu umbrită de eforturi disperate de parvenire.

INGENIUM et LABOR

Iată dar susținute primele probe. Copiii și-au afirmat nesigur predilecția pentru muzică sau pictură, expozițiile se dezvoltă drept posesoarele unor prime producții originale. Cine trebuie să opereze selecția? Cum se poate diagnostica cu competență precocitatea?

— Competența pedagogică nu mai

e suficientă — ne spune Tamara Dobrin. Ea trebuie fuzionată cu cea de specialitate propriu-zisă. Juriile expozițiilor ar trebui alcătuite dintr-un pedagog, un psiholog și un artist. Numai că, de obicei, artistul și psihologul lipsesc. De aceea...

— De aceea, din lipsa unei îndrumări de specialitate, la expoziția de pictură deschisă la Palatul pionierilor rezultatele au fost mediocre, mult sub așteptări — remarcă graficianul **Cik DAMADIAN**. Ați observat? Lucrările au fost mai toate foarte mici. La expozițiile internaționale ale copiilor formatul mare este aproape obligatoriu.

— De aceea — intervine tov. Tamara Dobrin — la Expoziția de desene ale copiilor recent organizată la Muzeul satului, în mod aproape straniu, copiii între 14 și 16 ani manifestau o adevărată pasiune pentru peisaj și acoperișuri de case. Unde este belșugul de ima-

FLACĂRA VARIETĂTI

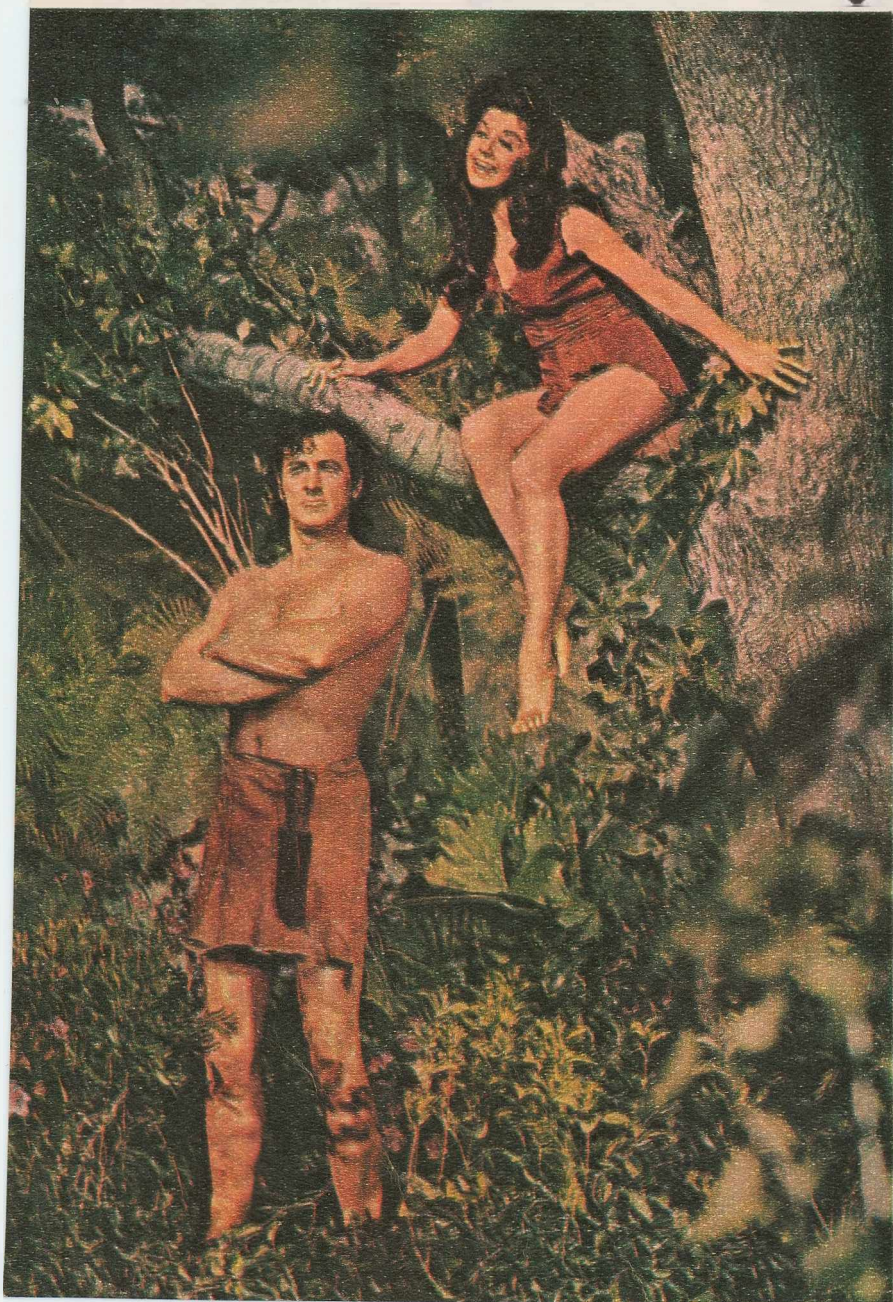
NATURA MEȘTERĂ

Japonia. Soiuri de crap pescuit în apropierea orașului Ojiya. Aceste rare varietăți de pești cu colorituri bizare și descendență misterioasă în treptele milenare ale zoologiei sint faia coastelor japoneze și, mai ales, o însemnată sursă de venituri.

NIMENI NU URLĂ CA EL!

Sint câteva decenii de cînd Tarzan, intruchipat de actorul Johnny Weissmüller, originar din România, încintă generație după generație după copii și adolescenți cu nemaipomenitele sale isprăvi din junglă. Să sugrume un leu fioros sau să sfărîme cu un pumn țeasta unui înspăimîntător crocodil este o nimica toată pentru invincibilul Tarzan. «Nimeni nu urlă în junglă ca el!» — îl elogia cîndva un gazetar italian. Astăzi Tarzan nu mai e tînr dar forța și farmecul care l-au consacrat pe erou mai dănuie. Lucru de care am avut prilejul să ne convingem vizionînd câteva pelicule dintr-un proaspăt serial realizat de televiziunea franceză.

ARTIȘTI FĂRĂ VOIE

Un norocos fotoreporter din R.F. a Germaniei a surprins imaginea de o rară frumusețe a acestor incrustații în oglinda lacului, lăsate în urma lor de două lișițe avîntate în zbor.

pe scurt

● Cu puțină vreme înainte de a fi arestat, compozitorul grec Mikis Teodorakis, prigonit pentru vederile sale democratice, a scris un nou cîntec intitulat «Soarele», în care vorbește despre lupta pentru libertate a poporului său. M. Teodorakis a reușit să trimită partitura în străinătate pentru a fi imprimată.

● Doctorul Fohl de la «Air Pollution Control Association» din Ohio constată într-un raport ca cele mai mari coșuri de fabrică, înalte de 300 m, nu pot împrăștia fumul decît la cel mult 750 metri. Pentru a împiedica poluarea atmosferei, doctorul Fohl arată că dacă fumul ar fi evacuat sub forma unor rotocoale — atît de familiare fumătorilor — s-ar împrăștia la o distanță de 3 000 m. Nu ar fi necesare decît coșuri de 10 m înălțime, cu același diametru.

● Compozitorul Dmitri Șostakovici a terminat un nou poem simfonic intitulat «Octombrie», dedicat celei de-a 50-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Noua lucrare va fi prezentată cu ocazia Festivalului jubiliar al muzicii sovietice care va avea loc în luna octombrie.

● În editura Presses de la Cité a apărut cartea lui Milton Esterow «Misterul tablourilor furate». O amplă trecere în revistă a furturilor de pinze celebre, cu implicațiile lor materiale și totodată cu anecdotică lor, pe care o exemplificăm doar cu un caz. Hoțul unui tablou de Rafael a uitat pinza într-un hambar. Proprietarul hambarului a găsit pinza și a captușit cu ea un ochi de geam spart. A stat acolo 20 de ani pînă a fi redescoperită.

● Firma londoneză De La Rue Bull va pune la dispoziția abonaților săi un calculator electronic care va putea fi utilizat prin rețea telefonică obișnuită. Abonații vor da datele problemei în limbaj codificat, iar mașina va furniza răspunsul cu maximum de rezeziune. Calculatorul va rezolva simultan patruzeci de probleme, putînd fi conectat cu 150 de abonați.

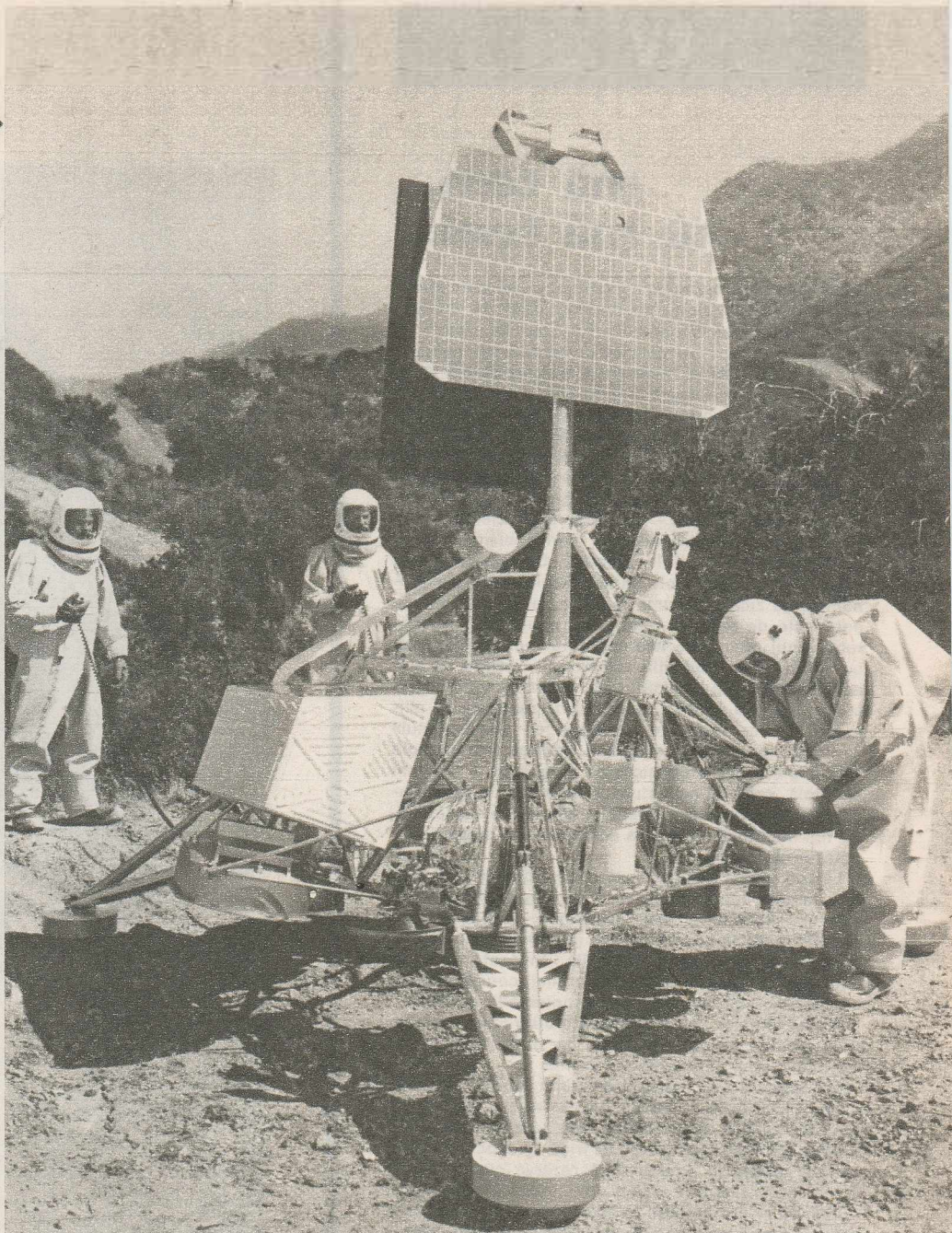
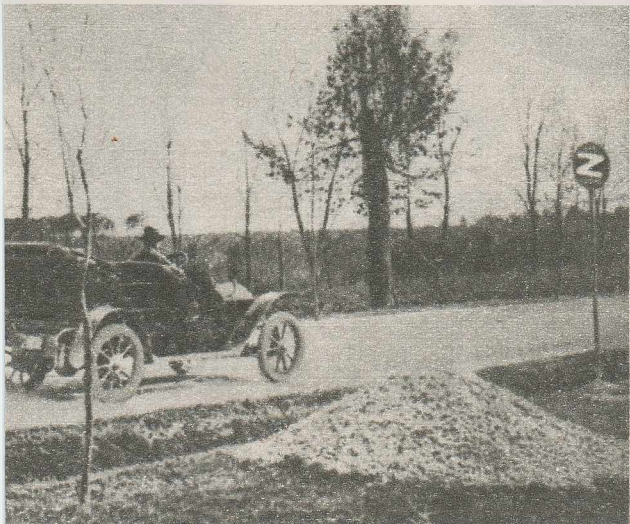
ATRACTIE LUNARĂ

Pregătirile în vederea grandioasei clipe a aselenizării continuă fără răz. În fotografie: un grup de aspiranți la prima întâlnire cu regina nopții, cercind, în munții Californiei (S.U.A.), o mașină de tip Surveyor construită în acest scop.

ATENȚIE — VIRAJ!

În toamna anului 1908 s-a ținut la Paris primul congres internațional al drumurilor care a hotărât, între altele, introducerea de *semnale vestitoare*: toate drumurile principale din țările afiliate congresului, spre *întimpinarea înmulțirii peste măsură a automobilelor*. Erau atunci în toată lumea ceva mai mult de o sută de mii de vehicule motorizate. În trecut fie spus: astăzi există 200 de milioane de automobile și 100 de milioane de motociclete scutere. Hotărârea de la Paris a fost votată și de România, prin reprezentantul său, automobilistul Ion Cămărășescu, dar introducerea acestor indicații internaționale nu s-a făcut decât în primăvara anului 1913, când și noi se înmulțiseră automobilele — aveam în toată țara aproape 1 300, dintre care 942 erau înscrise la București. *Semnalele vestitoare* omologate au în număr de patru: *șanțuleț* sau «spina măgarului» (două cocoșe de desenat pe fond albastru); *cotitură* sau viraj (un Z întors); *trecură de nivel* sau barieră (un gard cu cinci uluci) și *răspintie* sau încrucișare (un mare). În fotografie — primul semnal instalat la noi, pe șoseaua București-Ploiești, la cotitura de la intrarea în comuna Tîncăbești. Pe lângă el, se în goană, cu peste... 30 km pe oră, un FORD «super».

Ion MUNTEANU

pantoful
pe care-l căutați,
elegant, ușor, practic,
se găsește la

„DÎMBOVIȚA“

MAGAZINUL DE PREZENTARE AL ÎNTRINDERII CU ACELAȘI NUME, PE CALEA VICTORIEI NR. 20

mă tem... nu mă tem...

Mă tem să nu ajungem a fi cunoscuți pe piața internațională a televiziunii ca amatori doar de mărfuri vindute cu rabat. Cumpărăm tot felul de vechituri: serialul «Ivanhoe» are mai bine de un deceniu, pelicula despre Stravinski la 75 de ani a fost proiectată după cea de-a 85-a aniversare a compozitorului, iar un film ca «Un glonte ajunge» o televiziune care ține la prestigiul ei nu-l primește nici pe gratis (ba nici măcar dacă i se plătește pentru a-l difuza). Nu preconizez, Doamne ferește, risipa de valută, dar continui să cred că avantajul publicistic de a putea prezenta zilnic actualitatea internațională pe film — nu doar prin telefoto, plus filme de săptămîna trecută — ar merita cele mai stricte economii la alte capitole bugetare. De pildă, la cel al importului de subvedete paramuzicale. Cred, de asemenea, că zicala «Scurt la țărițe, ieftin la faină» se potrivește de minune celor care, planificînd cumpărarea unui aparat de telerecording moralmente uzat au subminat posibilitățile televiziunii noastre de a-și echilibra balanța schimburilor externe aruncînd pe talgerul ei mai multe creații proprii, realizate cu mijloace tehnice moderne. Probabil că și «Evadatul» vorbește spaniolește (și uneori traduce din spaniola zisă engleză într-o spaniolă cu dreptul de a se numi spaniolă, ceea ce accentuează impresia de contrafacere) tot pentru că în această limbă copia e mai ieftină. Să fim mulțumiți că nu s-a achiziționat o copie destinată surdomușilor.

Lăsînd gluma la o parte, să cădem de acord asupra unui singur lucru: oricît ar fi de important criteriul economicității — și este important — abdicarea în numele lui de la orice pretenție în privința calității și a prospețimii rămîne inadmisibilă. Invocate pînă la saturație în domeniul cinematografului, considerentele comerciale sînt fluturate de responsabilii cu achiziționarea filmelor ca un stindard atotbiruitor. Cu televiziunea n-am ajuns atît de rău, dar e mai bine să se tragă semnalul de alarmă din vreme.

Mă tem să laud anumite emisiuni reușite ale televiziunii, să explic de ce mi s-au părut fericite unele idei. E o teamă, mărturisesc, cam superstițioasă: am învățat din experiență să-mi fie frică de deochi. În timp ce toți cronicarii elogiau fără rezerve ciclul «De la Giotto la Brâncuși», scriam, mimînd o strîngere de inimă, că ar fi preferabil ca televiziunea să nu afile cît este de bun, cu cît se situează deasupra altor rubrici comparabile. Am scris într-un ceas rău: curînd după aceea am auzit la «Poșta televiziunii» un răspuns care mi s-a părut suspect. Se promitea unui «grup de spectatori» din nu mai știu care orășel că slăbiciunile semnalate de ei în expunerile emisiunii «De la Giotto la Brâncuși» vor fi înlăturate. Despre ce lipsuri putea să fie vorba? Precizarea a venit, indirect, în practică. Lărgindu-se cercul colaboratorilor emisiunii, s-a trecut treptat de la prezentarea eseistică la cea monografică, de la cronica de idei la expunerea descriptivă. Emisiunea este bună și acum, este poate chiar foarte bună, dar nu se mai înalță cu un cap deasupra altora, i s-a impus numitorul nivelului comun.

Nu mă tem că greșesc atunci cînd susțin că, într-o țară care a dat lumii talente universal recunoscute în cele mai diferite domenii ale creației, ar fi relativ ușor să se găsească și oamenii potriviți pentru activitatea de prezentatori de televiziune. Și că numai lipsa reală de interes pentru cultivarea cozeriei explică prospectarea intensivă printre solicitanți care n-au personal nimic de spus dar fâgăduiesc că vor «spune» frumos textele încredințate de diversele redacții ale televiziunii. De ce sînt ținuți departe de studiourile criticii literari, muzicali, cinematografici care semnează în paginile revistelor și ale ziarelor sau sînt autorii unor volume de studii de înaltă ținută? Cîți dintre gazetarii de mare notorietate din indiferent ce sector al publicisticii se numără printre colaboratorii permanenți ai televiziunii? Nu mă tem deci că greșesc cînd afirm că televiziunea preferă să lucreze cu ușile bine închise, bazîndu-se numai pe proprii ei salariați și pe un mic număr de oameni din afară, agreați de aceștia. Excepțiile — în domeniul artei plastice, al științei, al lingvisticii, al agriculturii — nu infirmă regula generală.

Ar trebui să mă tem — grozav ar trebui să mă tem — de răstălmăciri. Oamenii au atîta imaginație cînd e vorba să atribuie intenții răuvoitoare sau interese tenebroase celor ce le atrag atenția asupra greșelilor lor...

Felicia ANTIP

TELEGRAME

● De mai mulți ani Hollywoodul încearcă în fel și chip să atragă actori, dar mai ales actrițe, de pe continentul nostru. Se pare că farmecul european face casă bună în California. Unele vedete rezistă insistențelor, altele nu. Claudia Cardinale și Sylva Koscina semnează contracte după contracte. Abia a terminat primul ei film hollywoodian «Între timp, departe de front»... (cu Paul Newman) și Koscina (foto 1) a și început

să turneze din nou, alături de Kirk Douglas, într-o comedie cu titlu cam cinic: «O cale nostimă de a muri».

● După părerea producătorului american George Edwards, Rita Hayworth a fost totdeauna o actriță nedreptățită. De aceea s-a hotărît să finanțeze un film biografic, «Zile de petrecere», un film-bombă, destinat să spună totul despre viața și cariera actriței.

● Un proiect cinematografic grandios: japonezul Akira Kurosawa și americanul Richard Fleischer («Lăptăria fantastică») se pregătesc în calitate de coautori — ca la începutul anului 1968 să tragă primul de manivelă al unui nou film inspirat de evenimentele atacului de la Pearl Harbour.

● O comedie muzicală după manuscrisul lui Dickens «Marile speranțe»! Ce nu se poate pe lumea asta! Filmul va fi realizat în Anglia. Ted Mosel iar muzica va purta semnătura lui André și Dory Prév

● După două insuccese pe Broadway, actorul american Anthony Perkins (ale cărui daruri artistice Orson Welles le amintește ori de cîte ori are prilejul) se reîntoarce în cinematografie (foto 2). Filmul este «recare («Ea îi îngăduie») iar numele regizorului, absolut necunoscut, T. Weld. Băiatul acesta talentat n-are rita mai mult.

AUDREY HEPBURN

Perseverența unei anumite publicistici americane de scandal, cea care se dă în vînt după găsirea a tot soiul de etichete-simbol (vezi: Marilyn Monroe — simbolul senzualității agresive, Doris Day — simbolul americancei cumsecade etc., etc.), este drăcească. Un actor de numele căruia nu se află agățată nici un fel de etichetă este aproape un nonsens. Iar cînd se mai întâmplă totuși ca mecanismul publicitar să nu descopere nimic «shoking» — după ce toate firele de păr au fost despicate în patru — atunci se zice despre vedeta ca este «prea perfectă» sau «prea cuminte». «Este prea perfectă — se spune despre Audrey Hepburn la Hollywood. Este o actriță perfectă, o soție perfectă... Nu are defecte sau excесе, decît unul singur: acela de a fi prea perfectă». Dar dincolo de această glumă — dacă vrem s-o luăm ca o glumă — se ascunde o mare parte din secretul unui succes artistic temeinic. Femeia aceasta de 38 de ani, cu siluetă grațios adolescentină și gîtul alungit, ca în tablourile lui Modigliani, și-a apărât cariera și viața personală cu înrîncenarea unui strateg militar. Un zid înalt le-a despărțit totdeauna și, la adăpostul lui, Audrey Hepburn și-a asigurat liniștea necesară meseriei (este una dintre puținele vedete care nu acordă interviuri decît în timpul filmărilor, nu primește niciodată ziaristi acasă).

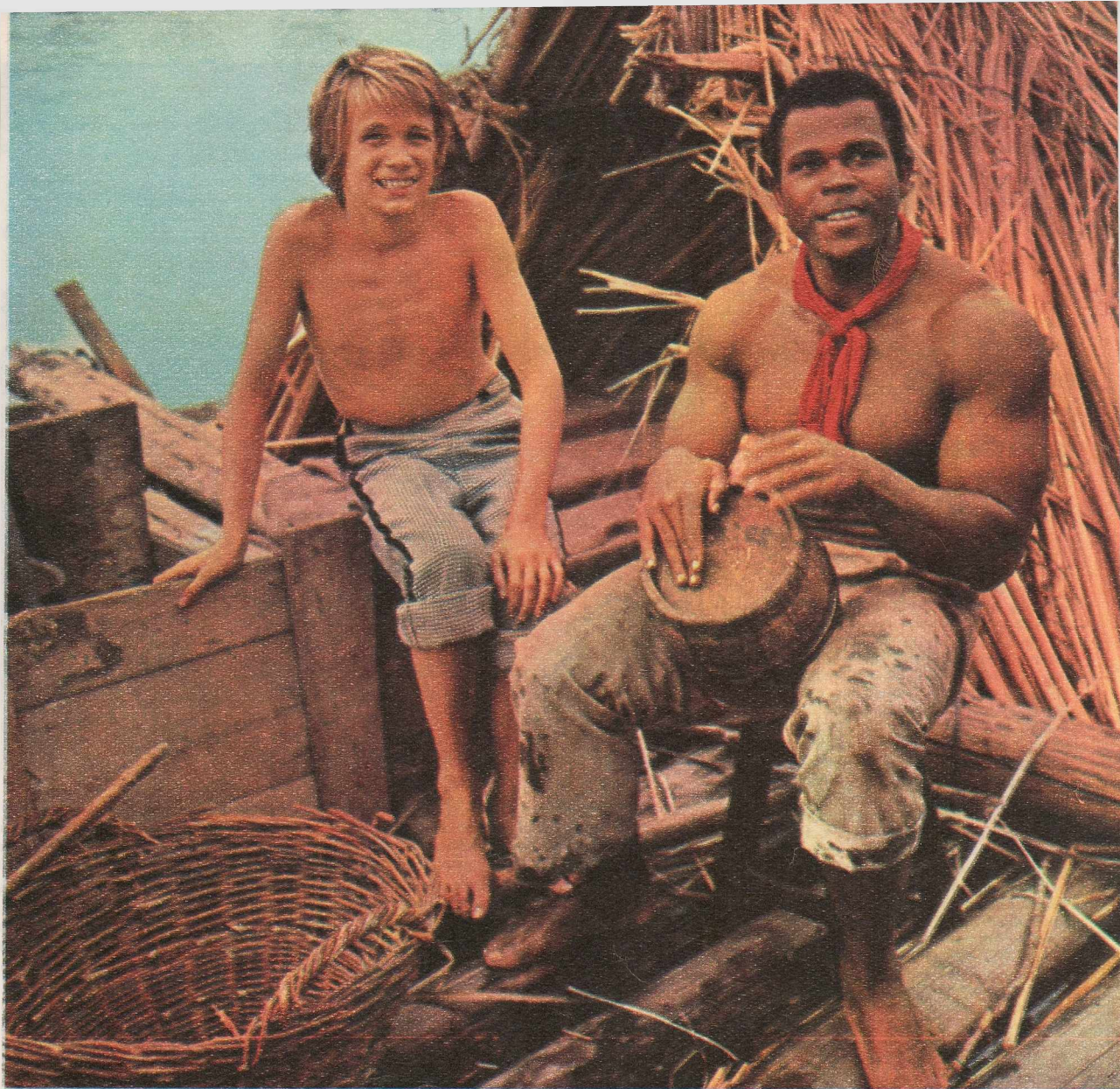
De 14 ani numele ei se află în fruntea celor mai stimați actori americani, oricîte mode, valuri și vedete au apărut și s-au stins între timp.

De la debutul strălucit, din 1953, în filmul lui W. Wyler «Vacanțe romane» — debut răsplătit cu un Premiu Oscar — actrița nu a încetat să prefacă în încintare tot ceea ce a atins, toate rolurile pe care regizorii s-au întrecut în a i le oferi. Cînd mergi la un film cu Audrey Hepburn nu știu dacă vei rîde sau vei plînge, nu știi dacă vei fi sau nu vei fi emoționat. Un lucru îl știi din capul locului: cele 90 de minute de proiecție vor fi un prilej de mare bucurie. Ba chiar mai mult, aș îndrăzni să spun: știm că ne așteaptă acolo, în fața ecranului, o bunăstare sufletească de loc ieftină. Uităm de încruntările lumii dar nu și faptul că avem un cap pe umeri. În preajma personajelor sale viața își întoarce spre noi o față senină, solară, dar nici un moment monotonă.

Arta rafinată, aproape savant șlefuită a lui Audrey Hepburn surprinde fără sovăială clipele de echilibru omenesc, de rotunjime, înainte de alunecarea în altceva, în căutare, în tristețe, în neîmplinire, clipe pe care le cunoaștem cu toții și, mai ales, ne face plăcere să le recunoaștem.

Așa a apărut actrița în «Sabrina» (1954), «Ariana» (1956), «Riscul de a te pierde», «Război și pace» (1958), «Ceea ce nu se uită» (1959), «My fair lady» (1965), «Cum să furi un milion» (1966).

Magda MIHĂILESCU

Tom și prietenul său negru au pornit în marea aventură pe un Mississippi improvizat.

Fotografie de Vasile MUREȘEANU

După opinia lui Wolfgang Leibeneiner TELEVIZIUNEA ESTE UN STIMULENT AL ARTEI FILMULUI...

Pe domnul Wolfgang Leibeneiner, regizor vest-german, l-am întîlnit deunăzi, în cursul unei croaziere pe Mississippi. Ne aflam amîndoi îmbarcați pe vasul Paul Jones, al companiei Mississippi Mail Line, și admiram panorama etern tulburatului fluviu, la colul de unde, în depărtare, se zărește perspectiva frumosului cartier... Tiglina.

Alături de colegul său român Mihai Iacob, Wolfgang Leibeneiner dirijează turnarea coproducției Studiourilor București și Franco-London Film «Aventurile lui Tom Sawyer». Este vorba, după cum nu întîrziem să aflăm, despre un serial compus din 13 episoade a cite o jumătate de oră — deci mai bine de șase ore de proiecție — inspirat de odiseea faimosilor eroi ai lui Twain, Tom și Huck. Să mai menționăm că acesta va fi unul din primele seriale de televiziune realizate în Europa pentru transmisiile în color și că pentru el a fost mobilizat un larg și internațional colectiv de actori. Alături de Marcela Rusu, Fory Etterle, Emmerich Schäfler, Ion Dichiseanu, G. Mărutză, Dorin Varga, Emil Liptac, Mihai Berechet și alți interpreți români mai joacă canadienii Jacques Billedeaux și Mario Verdun, francezul Marcel Perez, Serge Nubret, actor de culoare, originar din Antile, austriacul Otto Ambros etc. Operatorii filmului sînt maestrul francez Robert le Febvre, autorul imaginii unor filme celebre ca *Porte des Lilas*, *Casca de aur*, *Marile manevre*, și colegul său român Ovidiu Gologan.

În ceea ce-l privește pe Wolfgang Leibeneiner, om de teatru cu serioase state de vechime și cu o tot atît de îndelungată activitate cinematografică, el pare să se fi dedicat în ultimii ani, cu inegalabilă tinerețe, filmului de televiziune. Peliculele sale s-au bucurat de aprecierea a milioane și milioane de telespectatori ai Eurovizionii. Cunoșcîndu-i deci această ultimă pasiune, l-am provocat la o discuție despre perspectivele, avantajele și — am anticipat noi — limitele filmului artistic adresat televiziunii. Se pare că interlocutorul nostru avea — cum se spune — «la inimă» acest subiect:

— Înainte de a vă răspunde — ne-a prevenit domnia-sa — în să precizez un fapt fundamental. Nu fac parte dintre acei cinești

care suferă de complexe de inferioritate fiindcă lucrează filme adresate micului și nu marelui ecran. Cred că filmul de televiziune are avantajele sale foarte serioase. În primul rînd, este mai puțin supus modelor care au început să bîntuie în lume cu intensitatea cu care se produc schimbările în atelierele marilor croitori. În al doilea rînd, în televiziune dialogul poate fi folosit mai bine decît în cinematograful, pentru că receptorul oferă condiții mai bune de ascultare a cuvîntului; și pe urmă, ceea ce-i interesează în primul rînd pe regizori este, după părerea mea, munca cu actorul. Micul ecran pretinde o colaborare foarte atentă cu interpretul, datorită folosirii specifice a planurilor apropiate. Figura actorului, fizionomia sa, iată care este cel mai important mijloc de expresie al filmului de televiziune... Tocmai aici, pe micul ecran, domnesc actorul și personajul său, în vreme ce în cinematograful normal, de foarte multe ori, ponderea o au cu totul alte elemente. Din acest punct de vedere socotesc filmul de televiziune ca fiind mai aproape de teatru decît de filmul tradițional.

În sfîrșit — ceea ce spun acum s-ar putea să sune paradoxal — televiziunea este în stare să favorizeze astăzi, într-o măsură mai mare decît cinematograful, toate căutările cineștilor. Asta cel puțin în R.F. a Germaniei și în Austria, țări în care publicul nu s-a dovedit pînă acum teribil de interesat în fața experiențelor artei filmului. În cinematografia noastră este cam greu să realizezi ceva deosebit. Producătorul, atent la preferințele publicului, și-o interzice. Cinematograful este la noi o afacere privată, pe cînd televiziunea este finanțată de stat și statul, mai generos decît oamenii de afaceri, își poate permite să finanțeze arta. Iată de ce, în condițiile noastre, televiziunea îți dă mai curînd decît cinematograful posibilitatea de a te realiza ca artist. Veți înțelege acum, desigur, de ce sînt un atît de fervent susținător al filmului de televiziune... — a încheiat W. Leibeneiner.

T. CARANFIL

Înainte conferinței laburiste

— corespondență specială
din Londra —

Fiecare conferință anuală a partidului laburist britanic oferă posibilitatea să se constate sentimentele reale ale membrilor de rând ai partidului, de care depinde în ultimă instanță viitorul acestei mișcări. Cel mai potrivit mijloc de a aprecia această stare de spirit nu-l constituie dezbaterile efective, care sînt monopolizate în cea mai mare parte de lideri, și nici rezultatul votului final în sine, ci ordinea de zi preliminară a conferinței care cuprinde rezoluțiile trimise de organizațiile locale laburiste. De pe acum s-au primit, în vederea apropiatei conferințe (ce urmează să aibă loc la Scarborough, între 2 și 7 octombrie), circa 600 asemenea rezoluții. Desigur, la conferință vor fi supuse dezbaterilor numai un număr redus de rezoluții. Organizațiile care au întocmit rezoluții asupra aceluiași teme se întrunesc pentru a se pune de acord asupra unui text comun. În același timp au loc tot felul de manevre de culise pentru a se elimina unele puncte ce nu corespund vederilor conducerii partidului.

Nimic nu poate ascunde însă mesajul pe care-l conține ordinea de zi preliminară. Ea constituie un apel clar adresat guvernului laburist, cerîndu-i să-și schimbe politica, căci altminteri riscă să se izoleze cu totul de sprijinitorii săi activi. Este un mesaj impregnat mai degrabă de tristețe decît de furie, căci membrii partidului își dau prea bine seama că, în actualele împrejurări, înfrîngerea guvernului laburist ar însemna revenirea la guvernarea conservatoare.

Cîteva rezoluții încearcă să atace problema de la rădăcină. Ele se ocupă de necesitatea unei declarații clare în sensul că politica partidului laburist are la bază hotărîrile conferinței partidului. Aceasta deoarece guvernul și-a arogat în numeroase rînduri dreptul de a nesocoti hotărîrile partidului și, sub amenințarea excluderii, a cerut sprijinul total al parlamentarilor laburiști.

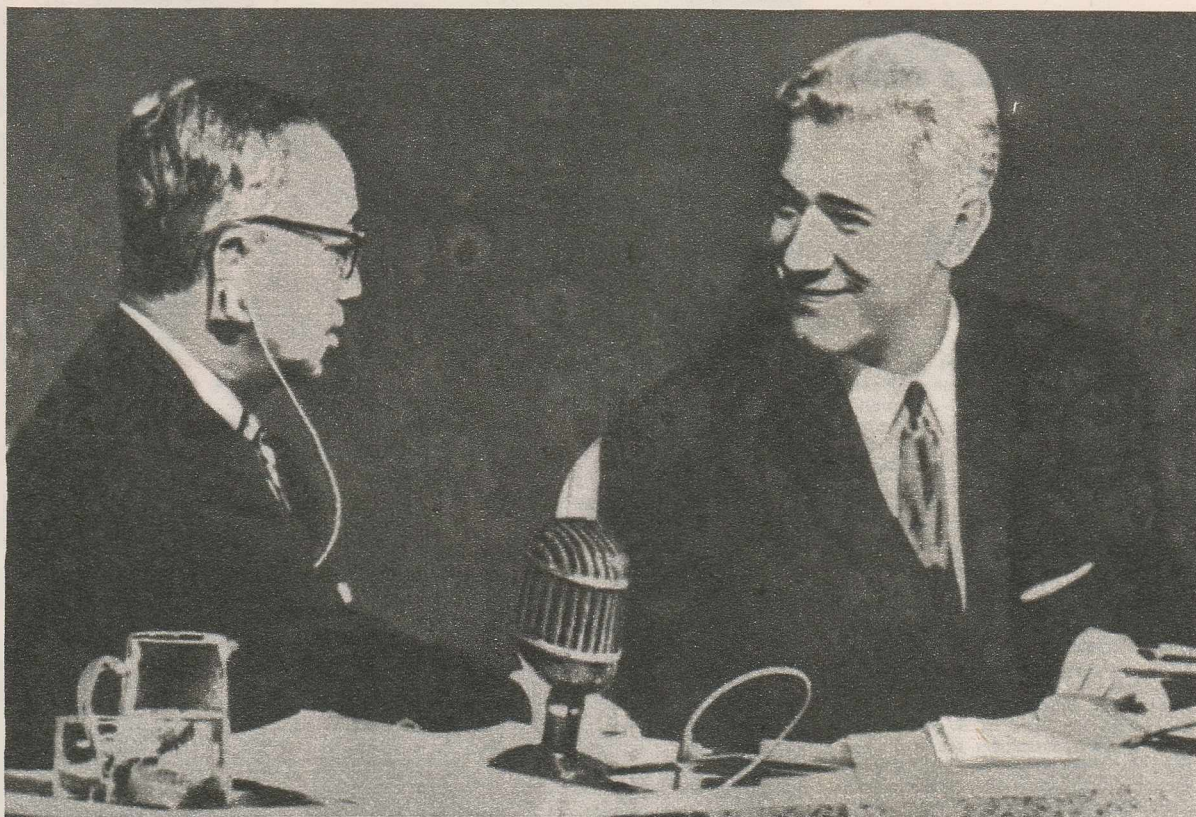
O rezoluție din Esher — una din localitățile din apropierea Londrei — subliniază că eșecurile suferite de partidul laburist rezultă din «refuzul lui Wilson de a se despărți de politica imperialismului american în Vietnam, din faptul că s-au impus muncitorilor restricții în domeniul salariilor, din crearea intenționată a șomajului și sporirea cheltuielilor pentru arme de distrugere în masă, în timp ce nivelul de trai rămîne inadmisibil de necorespunzător».

De altfel există 11 rezoluții cu privire la Vietnam și fiecare dintre ele cere disocierea de politica americană. Unele vorbesc fără ocol de agresiunea americană, cer recunoașterea Frontului Național de Eliberare și aplicarea acordului de la Geneva. În domeniul mai larg al problemelor internaționale se cere ca Anglia să părăsească NATO și celelalte alianțe militare, o poziție mai activă față de dictatura militară din Grecia. Organizația scoțiană «Flintshire» cere stabilirea de relații diplomatice cu Republica Democrată Germană.

În politica economică se înregistrează un potop de rezoluții ostile înghețării salariilor. Aici se poate vedea cit de adînc îngrijorați sînt bărbații și femeile din organizațiile locale care vîd prețurile crescînd în timp ce salariile stau pe loc iar profiturile capitaliștilor sporesc.

După cel de-al 99-lea Congres al sindicatelor britanice (TUC), care și-a desfășurat lucrările între 4 și 8 septembrie la Brighton, se întvede de pe acum că această conferință va constitui un nou avertisment, pe care liderii laburiști nu-l pot trece cu vederea.

Gordon SCHAFFER

Moment solemn în cadrul ședinței de deschidere a celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.: după anunțarea rezultatului scrutinului prin care Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, a fost ales președinte al Adunării Generale, U. Thant, secretarul general al O.N.U., felicită președintele nou ales. Mulțumind Adunării, Corneliu Mănescu a subliniat în discursul de inaugurare: «Încrederea pe care mi-ați acordat-o alegîndu-mă președinte al celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale și onoarea de a mă investi cu această înaltă magistratură se adresează țării mele. Nu pot să exprim mai bine recunoștința mea profundă decît asigurîndu-vă că în îndeplinirea funcțiunii mele voi căuta — în deplin respect pentru regulile acestui for — să servesc lucrările Adunării Generale cu aceeași dorință sinceră de a promova un climat propice rezolvării marilor probleme internaționale și de a asigura preeminența principiilor conviețuirii pașnice a statelor, care animă politica externă a Republicii Socialiste România».

pe pășunile sardiniei

— de la corespondentul nostru
în Italia —

Opt mii de polițiști special instruiți în lupta împotriva banditismului fac razii în cîmpiile Sardiniei, una din cele două insule mari ale Italiei, în căutarea a trei latifundiași bogați, răpiți de bandiți.

Primul a fost răpit la 19 august, al doilea după cîteva zile, iar al treilea în seara zilei de 31 august.

La 26 august un cioban a fost ucis de

bandiți pentru că «știa multe»; cu cinci zile înainte un alt proprietar de terenuri a fost asasinat la periferia orașului Cagliari, capitala insulei.

Un fir comun leagă toate aceste acțiuni banditești care au zguduit opinia publică italiană.

Toți cei răpiți sînt proprietari de terenuri de pășunat în Sardinia centrală și mai ales în provincia Nuro, terenuri pe care ei le închiriau la 40 000 de păstori nomazi, la un preț care se ridică de la cinci la opt mii lire de fiecare oaie. Jumătate, sau adeseori chiar mai mult, din cîștigul ciobanilor ajunge în buzunarul proprietarilor de pășuni.

Pentru a înțelege importanța fenomenului este suficient să cunoaștem că trei sferturi din pămîntul Sardiniei este destinat

pășunatului natural, proprietarii acestor terenuri încasînd zeci de miliarde în fiecare an fără să facă nimic altceva în afară de închirierea pășunilor.

Simțindu-se depozat de o parte considerabilă din munca sa, ciobanul se răzvrătește și uneori alege calea violenței și chiar a banditismului.

Sardinia are zone în care pe kilometri întregi nu se întîlnește o casă și în care peisajul este dur, ostil, bogat în peșteri naturale în care bandiții și oștaciile lor găesc un ascunziș greu de descoperit.

Gianfranco BIANCHI

ofensiva republicanilor

Deși pînă la alegerile prezidențiale din S.U.A. mai sînt 13 luni, americanii consideră că ziua scrutinului bate la ușă și deci încep să se pregătească pentru epoca «marilor confruntări», adică pentru campania electorală propriu-zisă, care va începe după desemnarea, în primăvara viitoare, a candidaților la președinție.

Cine vor fi acești candidați? În tabăra democrată problema pare, în prezent, pe cale de clarificare. Robert Kennedy, după o analiză amănunțită a situației, a șanselor, a ajuns probabil la concluzia că e mai bine să-și amîne săritura de pe trambulină pentru 1972. În consecință, el a anunțat că-l sprijină pe Johnson, așa că se poate spune că acesta din urmă are șanse foarte mari, deși sondajele de opinie publică continuă să indice o scădere permanentă a popularității președintelui.

Mult mai complicată este situația la republicani. Aici aspiră la desemnare, deocamdată (pentru că între timp s-ar putea să mai apară și alții), Richard Nixon, fost vicepreședinte, George Romney, guvernatorul statului Michigan, Nelson Rockefeller, guvernatorul statului New York, și Ronald Reagan, guvernatorul statului California. Care dintre ei are cele mai mari șanse?

Aceste șanse sînt puse în legătură mai ales cu eșecurile politicii vietnameze a actualului guvern. Opoziția tot mai accen-

PROBLEME AFRICANE LA ORDINEA ZILEI

de Silviu BRUCAN

tuată a americanilor față de războiul din Vietnam i-a dus pe liderii republicani la concluzia că, oferind țării o alternativă, adică posibilitatea încetării războiului, vor putea întruni sufragiile alegătorilor. Și de unde până nu demult cei care s-au prezentat ca moderați (Nixon, Romney, Rockefeller și alții), criticând unele aspecte ale politicii administrației Johnson, s-au pronunțat totuși aprobativ față de continuarea războiului în Vietnam, astăzi unii dintre ei au început să condamne cu asprime tocmai politica vietnameză.

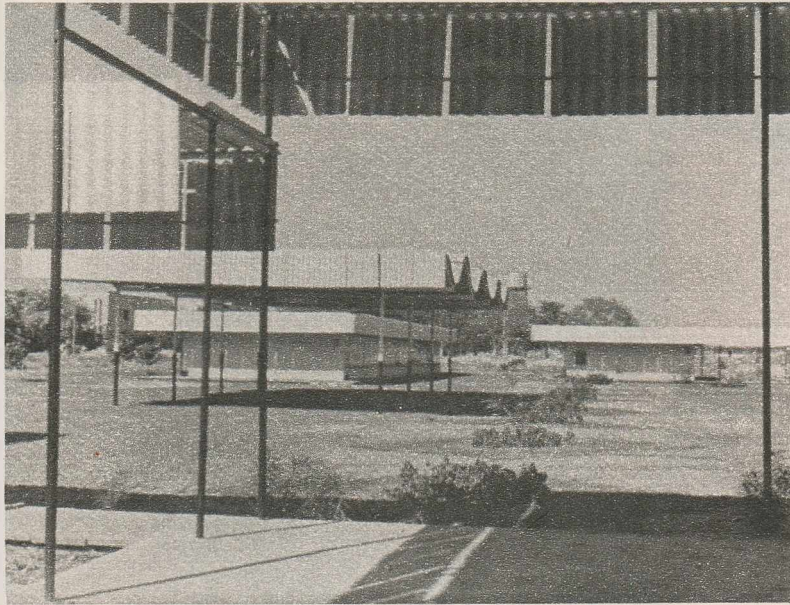
În acest context se înscriu recente luări de poziție ale lui George Romney. După ce a vizitat Vietnamul de sud, guvernatorul din Michigan a declarat că «războiul din Vietnam este o greșeală», și că implicarea americanilor în conflictul vietnamez este «un fapt tragic». El a contestat eficacitatea bombardamentelor asupra R.D.

Vietnam. Răspunse de reprezentanții aripilor dure, luările de poziție ale lui Romney au creat o vie însuflețire în rândurile moderatilor care se pronunță pentru «dezangajare» în Vietnam.

Ceea ce nu înseamnă însă că Romney și-a asigurat desemnarea drept candidat al republicanilor. Ultimul sondaj organizat de ziarul «Christian Science Monitor» îl situează încă pe locul al doilea, după Nixon. S-ar putea să vină în frunte, după cum s-ar putea afirma cu putere altcineva. Aceasta este însă cert că va depinde de atitudinea în problema vietnameză, adică de cel mai important atu pe care îl dețin în prezent republicanii.

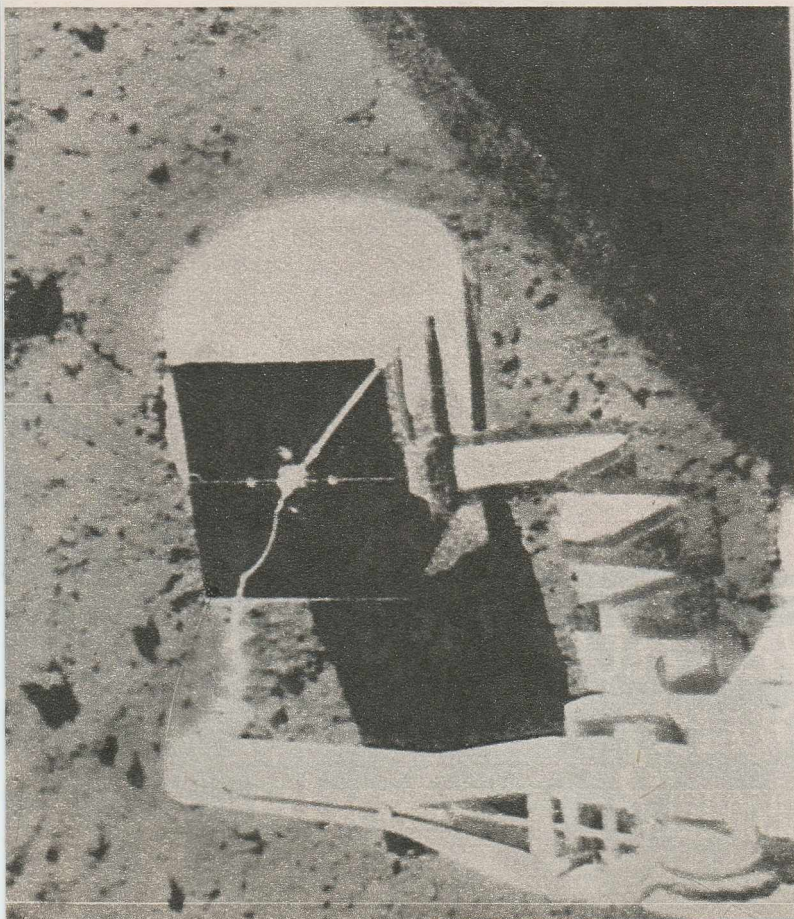
Rămâne de văzut care vor fi contramăsurile administrației democratice. Cea mai sigură — afirmă observatorii — ar fi... schimbarea politicii vietnameze

Ion D. GOIA

Situată în vestul Africii, cuprinzând bazinul superior al Nigerului, izvoarele Senegalului și o parte din Sahara, Republica Mali are o populație de aproximativ 4,5 milioane locuitori, la o suprafață de 1 204 000 kmp. Mali, care în secolele XIII-XV e.n. ajunsesse una din țările cele mai bogate ale continentului, a fost sortită să străbată timp de peste o jumătate de secol drumul spinos al subjugării coloniale, cu tot lanțul său de consecințe nefaste: sărăcie, subdezvoltare, exploatare cruntă, boli și obscurantism. În anii de după proclamarea republicii — la 22 septembrie 1960 — forțele creatoare ale poporului s-au angajat în opera de lichidare a vestigiilor trecutului, de dezvoltare și modernizare a economiei țării, pe drumul progresului social.

Lansată la 8 septembrie de la Cape Kennedy, sonda lunară americană «Surveyor-5» a așezat după trei zile, începând la scurt timp să transmită imagini ale suprafeței Lunii. Printre acestea, și fotografia de față înfățișând laboratorul de analize chimice. Aparatul supune solul unui bombardament cu particule alfa, reacțiile produse între acestea și protonii de pe sol oferind cercetătorilor, care înregistrează datele pe Pământ, posibilitatea de a determina compoziția chimică a solului lunar.

Recenta conferință la nivel înalt a O.U.A. (Organizația Unității Africane) de la Kinshasa a marcat un pas înainte în lupta popoarelor africane pentru consolidarea independenței de curînd cucerite și pentru înlăturarea ultimelor rămășițe ale colonialismului.

Continentul african a fost confruntat în ultima vreme cu o serie de probleme grave: războiul sîngeros din Nigeria, atacul mercenarilor în Congo, acțiunile represive ale regimurilor rasiste în Rhodesia și Africa de sud-vest. Lupta de eliberare în coloniile portugheze Angola și Mozambic precum și rezistența împotriva politicii de apartheid în Republica sud-africană se lovesc de tendința de regrupare a «sudului alb». Toate acestea se desfășoară pe fundalul efortului major al popoarelor africane de a ieși din starea de inapoiere economică și culturală — moștenire grea lăsată de regimul colonial — de a dobîndi stabilitate politică și a dejuca intrigile și mașinațiunile neocolonialiste. Ultimii ani au înregistrat în opt țări africane lovitură de stat care au dus la instaurarea unor regimuri militare din care multe au fost salutate fără rezervă în vechile metropole, indiciu destul de concludent în privința naturii și uneori chiar a originii lor. Chiar și asemenea șefi de state ca Sekou Ture și Mobido Keita n-au putut veni la Kinshasa din cauza problemelor interne din Guinea și Mali.

Caracterizînd situația, ziarul algerian «El Moudjahid» scrie: «Imperialismul își intensifică activitatea pe continentul nostru și încearcă pe toate căile posibile să redobîndească ceea ce a pierdut». Organizarea unei riposte antiimperialiste pe scară continentală de către O.U.A. s-a dovedit a nu fi o treabă ușoară din cauza gamei variate a regimurilor politice și a gradului diferit de independență al țărilor africane. În timp ce majoritatea celor 38 de state membre sprijină ferm obiectivele O.U.A., unele state «de limbă franceză» manifestă o reținere, marcată și prin absența șefilor lor la ultimele două conferințe: Senghor (Senegal), Houphouet-Boigny (Coasta de Fildeș), Tsiranana (Republica Malgașă). În ce privește noul stat Malawi, șeful său, Dr. Banda, a absentat, cum indică «Le Monde» de teama de a nu fi constrins să subscrie la sancțiuni împotriva Rhodesiei și Republicii sud-africane, cu care a stabilit strînse relații economice și nu numai economice. De aceea, în raportul său, Diallo-Telli, secretarul general al O.U.A., constată că «O.U.A. nu și-a îndeplinit rolul său vital de coordonare și armonizare în fața încercărilor groaznice prin care a trecut Africa».

În aceste condiții, conferința de la Kinshasa a constituit un succes mai ales datorită faptului că a fost «o conferință a realismului» — cum preciza președintele Nigerului, Diouri Hamani, în sensul că a evitat himera unei identități perfecte de vederi și s-a îndreptat spre acele probleme în care existau premise de apropiere și înțelegere. Conferința a desemnat o comisie prezidată de împăratul Etiopiei, Haile Selassie, care va iniția consultări cu autoritățile federale de la Lagos și cu cele biazfreze în vederea soluționării problemei nigeriene în interesul «salvării integrității teritoriale, apărării unității și păcii în Nigeria». O altă rezoluție cere imediată părăsire de către mercenari a teritoriilor ocupate în Congoul central, în caz contrar

prevăzînd acordarea asistenței necesare guvernului congolez pentru apărarea drepturilor suverane ale țării. Cît privește conflictele interafricane, au fost adoptate o serie de recomandări privind medierea și arbitrajul în vederea găsirii soluțiilor. O serie de hotărîri tind spre întărirea cooperării statelor africane în domeniile economic, cultural, științific.

Problemele africane au o complexitate care infirmă credința larg răspîndită că relațiile interstatale sînt cu atît mai complicate cu cît țările sau continentul se află pe o scară mai înaltă de dezvoltare. Granițele moștenite de la colonialism și stabilite cu 80 de ani în urmă la faimoasa Conferință de la Berlin după niște criterii geometrice arbitrare demarchează și astăzi mai curînd unități teritoriale-politice decît grupuri naționale distincte. Privilegiile tribale, numeroasele limbi și dialecte din cadrul statelor au constituit și constituie pentru agenții colonialiștilor pretexte facile de intrigi și așțare a rivalităților. Legăturile strînse care s-au creat de-a lungul secolelor între aristocrația tribală și stăpînitorii coloniali oferă o bază socială acestor acțiuni. Pe plan economic, dezvoltarea cu preferință a regiunilor fertile sau bogate în minereuri face ca în numeroase țări africane să existe o problemă potențială de tip Katanga sau Biafra. Congolizarea — expresie folosită în terminologia politică internațională pentru a descrie o situație incurcată pînă la confuzie — a apărut tocmai datorită încîlcirii pe care o adaugă relațiilor sociale contemporane, și așa destul de complexe, aceste caracteristici africane. Ca urmare, în majoritatea țărilor africane lupta pentru unitate națională și integritate teritorială capătă o însemnătate decisivă, împletindu-se cu mișcarea progresistă pentru depășirea sistemului tribal, pentru dezvoltarea economiei și culturii, pentru respingerea manevrelor neocolonialiste.

Revista «Jeune Afrique» din 20 august arată că la serviciile rămase de la vechile puteri coloniale s-a adăugat una nouă, și anume dependența financiară față de Statele Unite. Revista publică un tabel al împrumuturilor și altor programe de «ajutor american» pentru Africa, a căror valoare totală se ridică la peste 18 miliarde franci — circa 60 de franci de african. Între țările care au contractat asemenea datorii se află în ordinea mărimii sumelor: Maroc, Tunisia, Congo (Kinshasa), Liberia, Etiopia, Ghana ș.a.

În lumina acestor realități sînt perfect justificate eforturile conferinței de la Kinshasa pentru realizarea unei cooperări economice interafricane mai eficiente și constatarea participanților că «statelor africane le va fi imposibil să iasă din starea de insuficiență dezvoltare atîta vreme cît își vor încredința altora soarta».

În sfîrșit, a găsit ecou cuvîntarea secretarului general al O.N.U., U Thant, la ședința de închidere a conferinței, în care a subliniat că Națiunile Unite «și vor spori eforturile pentru a înlătura ultimele rămășițe ale colonialismului de pe suprafața globului cît mai curînd posibil».

Întărirea unității statelor africane pe fondul viguroasei lupte pentru libertate și progres social a popoarelor din Africa rămîne o condiție majoră a succesului acestei cauze nobile, sprijinite de întreaga omenire înaintată.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

PRIVIȚI ACEASTĂ FATA!

Si-a descoperit adevărata frumusețe
prin minunata culoare
a părului ei..... secretul?

sanda
vopsea
de păr

